

**UCHWAŁA NR XIV/136/2019
RADY MIASTA I GMINY MARGONIN**

z dnia 19 grudnia 2019 r.

**w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych
w Gminie Margonin na lata 2019-2029**

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt 15 ustawy z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2019 r. poz. 506 z późn. zm.) oraz art. 16 b, art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2019 poz. 1507 z późn. zm.) Rada Miasta i Gminy Margonin uchwala co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Margonin na lata 2019 – 2029 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Margonin.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Jerzy Staniewski

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Margonin na lata 2019-2029

**GMINA MARGONIN
POWIAT CHODZIESKI
WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE**

ZAMAWIAJĄCY	MIEJSKO – GMINNY OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W MARGONINIE
WYKONAWCA OPRACOWANIA	WESTMOR CONSULTING JOANNA KASZUBSKA
SPRAWDZAJĄCY	WESTMOR CONSULTING KAROLINA DRZEWIECKA

MARGONIN 2019

Spis treści

1. Wprowadzenie.....	3
2. Metodologia opracowania Strategii.....	10
3. Diagnoza sytuacji społecznej.....	11
3.1. Charakterystyka sytuacji społecznej.....	11
3.1.1. Charakterystyka ogólna Gminy.....	11
3.1.2. Demografia.....	12
3.1.3. Rynek pracy	15
3.1.4. Gospodarka mieszkaniowa.....	17
3.1.5. Służba zdrowia	18
3.1.6. Edukacja	19
3.1.7. Kultura i sport	20
3.1.8. Podmioty wsparcia społecznego.....	22
3.1.9. Współpraca z organizacjami pozarządowymi	34
3.2. Problemy społeczne występujące na terenie Gminy Margonin.....	35
3.2.1. Bezrobocie	36
3.2.2. Ubóstwo	38
3.2.3. Problemy osób z niepełnosprawnością oraz długotrwale lub ciężko chorych	40
3.2.4. Problemy osób starszych.....	45
3.2.5. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego.....	47
3.2.6. Uzależnienia.....	57
3.2.7. Bezdomność.....	60
3.2.8. Przemoc w rodzinie	61
3.2.9. Przestępczość	65
3.3. Wyniki badania ankietowego.....	66
3.4. Analiza SWOT	77
4. Prognoza zmian w zakresie objętym strategią	79
4.1. Prognoza demograficzna	79
4.2. Prognoza zmian	82
5. Wizja rozwoju społecznego i cele strategiczne	84
6. Kierunki niezbędnych działań	85
7. Sposób realizacji strategii oraz jej ramy finansowe	86
8. Monitoring i wskaźniki pomiaru stopnia realizacji strategii	87
9. Spis tabel, wykresów, rysunków	92

1. Wprowadzenie

Dokonujące się zmiany gospodarcze i polityczne są przyczyną problemów społecznych, które dla władz samorządowych są nowymi wyzwaniami. Niestety, niewystarczający okazuje się przeprowadzany do tej pory model polityki społecznej, opierający się przede wszystkim na łagodzeniu skutków niekorzystnych zjawisk. Działania nastawione na walkę z konsekwencjami problemów nie są dostateczne, gdyż brakuje nacisku na zapobieganie zagrożeniom. W wyniku tego niezbędne jest przygotowanie całościowych, długoterminowych i logicznych programów polityki społecznej.

Fundamentalne narzędzie materializacji lokalnej polityki społecznej stanowi strategia rozwiązywania problemów społecznych. Zobowiązanie sporządzenia dokumentu wynika z art. 17 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1507 z późn. zm.), w którym zostało napisane: *„do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.”*

Zgodnie z art. 16b, ust 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1507 z późn. zm.), strategia rozwiązywania problemów społecznych zawiera przede wszystkim:

- 1) diagnozę sytuacji społecznej;
- 2) prognozę zmian w zakresie objętym strategią;
- 3) określenie:
 - celów strategicznych projektowanych zmian,
 - kierunków niezbędnych działań,
 - sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
 - wskaźników realizacji działań.

Akty prawne regulujące opracowanie i wykonanie gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych stanowią również:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie terytorialnym (Dz.U. z 2019 r. poz. 506 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. z 2019 r. poz. 1482 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. z 2018 r. poz. 1878 z późn. zm.);

- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz.U. z 2019 r. poz. 2133)
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1111 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2019 r. poz. 688 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2015 r. poz. 1390 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2019 r. poz. 852);
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz.U. z 2019 r. poz. 1390 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2018 r. poz. 2220 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz.U. z 2018 r. poz. 2134 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2019 r. poz. 2277 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2019 r. poz. 1172 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz.U. z 2019 r. poz. 217 z późn. zm.).

Głównym celem strategii rozwiązywania problemów społecznych jest pogłębianie i rozwój form pracy socjalnej, kooperacja z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się problemami społecznymi oraz instytucjami funkcjonującymi w sferze polityki społecznej, takie jak: zapobieganie wykluczeniu społecznemu, edukacja, bezpieczeństwo publiczne, pomoc osobom niepełnosprawnym, ochrona zdrowia. Działania będą prowadzone głównie po to, by aktywizować środowiska pozostające na marginesie życia społecznego, wykluczone społecznie lub zagrożone tym zjawiskiem.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Margonin na lata 2019-2029 jest wieloletnim dokumentem programowym, stanowiącym niebagatelne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa socjalnego jego mieszkańców, zwłaszcza grup społecznych, którym grozi izolacja społeczna.

POWIĄZANIE Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI WYŻSZEGO SZCZEBŁA

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest jednym ze sposobów realizacji strategii rozwoju Gminy i dokumentem wdrażającym politykę lokalną, a w wyniku tego

dokumentem wypełniającym politykę regionalną i krajową. Poniżej ukazano sprzężenie niniejszego dokumentu z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla, włączając te, które wydaje Unia Europejska.

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

Strategia „Europa 2020” jest strategią Unii Europejskiej, która ma na celu likwidację problemów wynikających z kryzysu gospodarczego. Co więcej, ma pomóc poprawić niedopracowania europejskiego wzoru wzrostu gospodarczego.

Unia Europejska wskazała sobie konkretne cele tworzące jeden plan, które obejmują innowację, edukację, zatrudnienie, włączenie społeczne i zmiany klimatu/energii, które powinno wypełnić się do 2020 roku. W każdym z tych zakresów państwa członkowskie określiły z kolei własne krajowe zamierzenia. Precyzyjne działania na poziomie zarówno unijnym, jak i krajowym intensyfikują realizację strategii.

Strategia Europa 2020 obejmuje trzy sprzężone ze sobą priorytety:

- rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
- rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
- rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Realizacja założeń Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Margonin da możliwość rozwoju sprzyjającego integracji społecznej. Wspieranie osób zagrożonych izolacją społeczną, w tym osób starszych jest jednym z obszarów priorytetowych Gminy. Osiągnięcie spójności społecznej jest możliwe poprzez pomoc skierowaną do środowisk dysfunkcyjnych, więc działania realizowane w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wpisują się w realizację prognozowanych rezultatów z wdrożenia Strategii Unii Europejskiej.

Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030 jest dokumentem ukazującym główne tendencje, wyzwania i schematy rozwoju społeczno – gospodarczego kraju oraz kierunki przestrzennego zagospodarowania państwa. Najistotniejszym zadaniem Długookresowej Strategii jest poprawa jakości życia obywateli. W zgodzie z wykonaną diagnozą przygotowaną na potrzeby sporządzenia Długookresowej Strategii, rozwój Polski winien

odbywać się w trzech strategicznych obszarach w sposób równoczesny, które to obszary zostały podzielone na osiem części:

- w obszarze konkurencyjności i innowacyjności gospodarki:
 - Innowacyjność gospodarki i kreatywność indywidualna
 - Polska Cyfrowa
 - Kapitał ludzki
 - Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko
- w obszarze równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski:
 - Rozwój regionalny
 - Transport
- w obszarze efektywności i sprawności państwa:
 - Kapitał społeczny
 - Sprawne państwo

Wsparcie kierowane do mieszkańców Gminy Margonin w ramach realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wpłynie bardzo korzystnie na przyrost kapitału społecznego.

Narodowa Strategia Integracji Społecznej

Głównym powodem opracowania, a następnie wdrożenia Narodowej Strategii Integracji Społecznej jest przystąpienie Polski do realizacji drugiego z zadania Strategii Lizbońskiej UE stawiającego na unowocześnienie europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz pokonywanie izolacji społecznej. Analizując zmiany, jakie zaszły w wyniku transformacji ustrojowej niezwykle istotne działanie strategiczne państwa powinno stanowić tworzenie warunków kształtowania kapitału społecznego. Rozwój kapitału społecznego, w tym umiejętności do kooperacji oraz rozwiązywania problemów społecznych obliuguje do wzrostu zaangażowania obywateli, a także wymaga takiej polityki państwa, która będzie spójna. Marginalizowanie społeczne wynika przede wszystkim z niekorzystnych warunków ekonomicznych, dyskryminacja ze względu na niepełnosprawność, choroby, uzależnienia. Realizowanie koncepcji Narodowej Strategii będzie możliwe dzięki wdrożeniu strategii i programów w kwestii integracji społecznej na poziomie lokalnym, zatem przyjęcie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych umożliwi realizację założeń zawartych w Narodowej Strategii Integracji Społecznej.

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020 została przygotowana jako reakcja zwrotna na wyzwania, jakie zidentyfikowano w Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju.

Nierozzerwalnym elementem inicjatywy rozwoju Polski na najbliższe lata jest Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego. Sztandarowym celem Strategii jest umocnienie udziału kapitału społecznego w rozwoju gospodarczo – społecznym Polski, realizowanego za pomocą czterech najważniejszych zadań szczegółowych:

Cel 1. Kształtowanie postaw sprzyjających kooperacji, kreatywności oraz komunikacji.

Cel 2. Poprawa mechanizmów partycypacji społecznej i wpływu obywateli na życie publiczne.

Cel 3. Usprawnienie procesów komunikacji społecznej oraz wymiany wiedzy.

Cel 4. Rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego.

Współpraca różnych podmiotów aktywnych w sferze społecznej, takich jak: organizacje społeczne czy podmioty publiczne będzie umożliwiała realizację określonych celów. Działania skierowane do beneficjentów Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Margoninie będą miały wpływ na osiągnięcie wyżej wymienionych założeń, a zwłaszcza na zwiększenie aktywności i wzrost poziomu umiejętności wspomagających rozwój kapitału społecznego.

Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do roku 2020

Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do roku 2020 to dokument, który określił jasno wizję rozwoju województwa wielkopolskiego:

Wielkopolska 2020 roku – w wyniku stopniowego osiągania celów strategii ma być regionem inteligentnym, innowacyjnym i spójnym, gdzie:

- *Efektywnie wykorzystywany jest potencjał wewnętrzny,*
- *Podmioty rozwoju ściśle współpracują, co skutkować powinno wartością dodaną,*
- *Istnieje klimat dla innowacji we wszystkich sferach funkcjonowania regionu,*
- *Konkurencyjność budowana jest na wzajemnie korzystnych powiązaniach funkcjonalnych między ośrodkami wzrostu a ich otoczeniem, co generuje procesy dyfuzyjne i absorpcyjne,*
- *Priorytetem i fundamentem rozwoju jest edukacja oraz budowa na jej podstawie kreatywnych kapitałów, intelektualnego i innowacyjnego,*
- *Jednym z głównych priorytetów jest zielony aspekt rozwoju,*
- *Mieszkańcy wykazują wysoką aktywność zawodową, gospodarczą i społeczną,*
- *Gospodarka i życie społeczne są otwarte na świat, co wzmacnia ich konkurencyjność,*
- *Wszystkie aspekty rozwoju uwzględniają zasadę włączenia społecznego,*
- *Każdy mieszkaniec ma dostęp do podstawowych standardów usług społecznych,*
- *Przestrzeń województwa pozbawiona jest barier dla mobilności mieszkańców,*

- *Sytuacja demograficzna sprzyja zastępowalności pokoleniowej,*
- *Polityka kieruje się większą otwartością na nowe i nowych,*
- *Istotny wpływ na rozwój regionu wywiera sprawowane w stylu koncyliacyjnym zdecydowane przywództwo regionalne.*

Celem generalnym Strategii jest efektywne wykorzystanie potencjałów rozwojowych na rzecz wzrostu konkurencyjności województwa, służące poprawie jakości życia mieszkańców w warunkach zrównoważonego rozwoju. Ponadto zidentyfikowano cztery cele strategiczne:

- Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej regionu,
- Poprawa stanu środowiska i racjonalne gospodarowanie jego zasobami,
- Lepsze zarządzanie energią,
- Zwiększanie konkurencyjności metropolii poznańskiej i innych ośrodków wzrostu w województwie,
- Zwiększenie spójności województwa,
- Wzmocnienie potencjału gospodarczego regionu,
- Wzrost kompetencji mieszkańców i zatrudnienia,
- Zwiększanie zasobów oraz wyrównywanie potencjałów społecznych województwa,
- Wzrost bezpieczeństwa i sprawności zarządzania regionem.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych wpisuje się w założenia zawarte w Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do roku 2020. Realizacja dokumentu będzie wpływać na urzeczywistnianie wyżej wymienionych założeń.

Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Powiatu Chodzieskiego na lata 2011 – 2020

Dokument ten stanowi odpowiedź na problemy społeczeństwa zamieszkującego powiat chodzieski, które istnieją w dziedzinach gospodarki i miejsc pracy, infrastruktury transportowej i komunikacji, turystyki i ochrony walorów przyrodniczych, a także usług społecznych. W Strategii Obszaru Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Powiatu Chodzieskiego na lata 2011 – 2020 w oparciu o wyniki diagnozy dotyczącej problemów mieszkańców powiatu, określono następujące cele strategiczne:

1. Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości i przeciwdziałanie bezrobociu;
2. Zwiększanie dostępności i spójności komunikacyjnej;
3. Podniesienie jakości życia przez zapewnienie wszechstronnego rozwoju i kondycji zasobów ludzkich;

4. Aktywne uczestnictwo samorządu powiatowego w wieloszczeblowym systemie zarządzania i promocji powiatu oraz zapewnienie porządku i bezpieczeństwa publicznego na jego terytorium.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest spójna z założeniami powyższego dokumentu, gdyż zakłada realizację przede wszystkim celu strategicznego nr 1 i 2, wpływając na integrację społeczeństwa oraz jego aktywizację społeczno - gospodarczą.

Strategia Rozwoju Gminy Margonin na lata 2016 – 2020

Dokument ten został przyjęty Uchwałą nr XXVII/325/2016 w dniu 15 grudnia 2016 roku przez Radę Miasta i Gminy Margonin. W *części programowej sformułowano wizję Margonina, jako Gminy w pełni korzystającej ze swojego położenia, przyciągającej inwestorów do przygotowanych stref aktywności gospodarczej, generujących nowe miejsca pracy. Rozwija się rolnictwo, zarówno w aspekcie nowoczesnej produkcji towarowej, jak i tradycyjnego gospodarowania, dostarczającego produkty lokalne i zdrową żywność do dużych rynków zbytu. Atrakcyjne warunki historyczne i krajobrazowe są bazą dla stopniowego rozwoju infrastruktury i oferty turystyczno-rekreacyjnej oraz kulturalnej, opartej na tradycjach lokalnych. Rozwój infrastruktury technicznej oraz profesjonalny wachlarz usług publicznych przekłada się na wysoki standard życia mieszkańców.*

Na osiągnięcie wizji wpływać będzie wprowadzenie kluczowych działań w trzech kierunkach interwencji:

- Wzrost konkurencyjności gospodarki lokalnej;
- Wzmocnienie procesów rozwojowych na terenach wiejskich;
- Rozwój kapitału społecznego i podniesienie jakości życia.

Przyjęcie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Margonin i wdrożenie działań z niej wynikających będzie miało wpływ na materializację Strategii Rozwoju. Przedmiotowy dokument jest spójny i wpływa na realizację kierunku działań z zakresu rozwoju kapitału społecznego i podniesienia jakości życia.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Margonin na lata 2017 – 2023

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Margonin na lata 2019-2029 jest spójna z Lokalnym Programem Rewitalizacji Gminy Margonin na lata 2017 - 2023, przyjętym 7 września 2017 roku Uchwałą XXXV/424/2017 Rady Miasta i Gminy Margonin. Dokument wskazuje na następującą wizję Gminy Margonin:

W 2020 roku gmina Margonin w pełni korzysta ze swojego położenia, przyciągając inwestorów do przygotowanych stref aktywności gospodarczej, generujących nowe miejsca pracy. Rozwija się rolnictwo, zarówno w aspekcie nowoczesnej produkcji towarowej, jak

i tradycyjnego gospodarowania, dostarczającego produkty lokalne i zdrową żywność do dużych rynków zbytu. Atrakcyjne warunki historyczne i krajobrazowe są bazą dla stopniowego rozwoju infrastruktury i oferty turystyczno-rekreacyjnej oraz kulturalnej, opartej na tradycjach lokalnych. Rozwój infrastruktury technicznej oraz profesjonalny wachlarz usług publicznych przekłada się na wysoki standard życia mieszkańców.

Cele wskazane w Lokalnym Programie rewitalizacji obejmują rozwój kapitału społecznego, poprawę jakości przestrzeni i jakości życia oraz poprawę jakości środowiska.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest spójna z założeniami Programu Rewitalizacji, który również ma na celu rozwiązanie problemów społecznych mieszkańców obszaru rewitalizacji. Wdrożenie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wpisze się w realizację rozwoju kapitału społecznego. W związku z powyższym, dokumenty są ze sobą zgodne, wpływając na zapewnienie dogodnych warunków życia mieszkańcom oraz poprawy funkcjonowania ich środowisku społecznym.

2. Metodologia opracowania Strategii

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Margonin na lata 2019-2029 została podzielona na trzy zasadnicze części.

Pierwsza część – rozdział 3 – ukazuje charakterystykę sytuacji społecznej Gminy Margonin. Zbadano strukturę demograficzną, stan gospodarki Gminy oraz sytuację na rynku pracy. Przedstawiono także dostępne dla mieszkańców usługi społeczne, czyli: pomoc społeczną, edukację i ochronę zdrowia.

Analizy dokonano w oparciu o:

- informacje Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Margoninie,
- dane Powiatowego Urzędu Pracy w Chodzieży,
- dane Głównego Urzędu Statystycznego,
- dane dostępne na stronach internetowych oraz w dokumentach strategicznych Gminy.

W pierwszej części ukazano także rezultaty przeprowadzonego badania ankietowego, którego celem było rozpoznanie problemów społecznych i potrzeb mieszkańców. Charakterystykę sytuacji społecznej reasumuje analiza SWOT – analiza mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń.

Część drugą – rozdział 4 – stanowi prognoza zmian problemów społecznych wskazanych w części diagnostycznej. Prognoza ta została podzielona na 2 główne części:

- prognozę demograficzną sporządzoną w oparciu o Prognozę ludności dla gmin na lata 2017-2030 opracowaną przez GUS;

- prognozę zmian problemów społecznych na terenie Gminy Margonin w wyniku realizacji *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych* oraz zadań organizacji i instytucji publicznych działających w zakresie pomocy społecznej (w tym działań Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Margoninie), które będą miały na celu przeciwdziałanie i niwelowanie istniejących problemów.

Prognoza stanowi fundament do określania celów strategicznych i kierunków działań.

Część trzecia – rozdziały 5-8 to określenie celów strategicznych i kierunków działań niezbędnych do zmniejszenia negatywnych zjawisk społecznych występujących na terenie Gminy Margonin. Ukazano w niej również sposób realizacji *Strategii* oraz jej ramy finansowe oraz określono możliwe wskaźniki monitorowania wykonania planowanych działań.

3. Diagnoza sytuacji społecznej

3.1. Charakterystyka sytuacji społecznej

3.1.1. Charakterystyka ogólna Gminy

Gmina Margonin to gmina miejsko-wiejska położona w województwie wielkopolskim, w powiecie chodzieskim. Zajmuje ona powierzchnię 123 km².

Rysunek 1. Położenie Gminy Margonin na tle województwa wielkopolskiego i powiatu chodzieskiego

Źródło: <http://gminy.pl>

Gmina Margonin graniczy:

- gminą Szamocin,
- gminą Chodzież,
- gminą Budzyń,
- gminą Wągrowiec,
- gminą Gołańcz.

3.1.2. Demografia

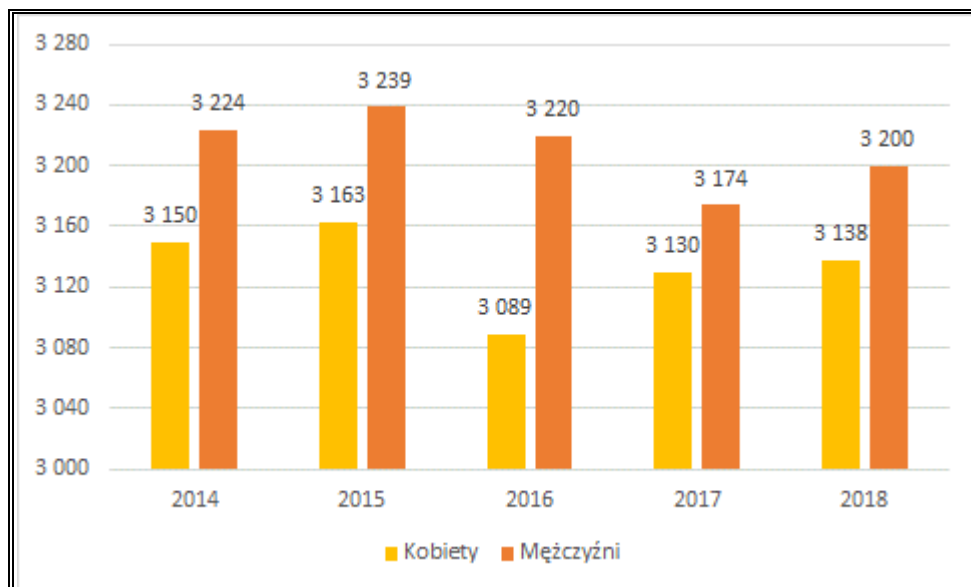
W 2018 roku Gminę Margonin zamieszkiwało 6 338 mieszkańców. 50,49% mieszkańców stanowili mężczyźni, kobiety natomiast 49,51%. Ogólna liczba ludności w analizowanym okresie spadła o 0,57% w stosunku do roku 2014.

Tabela 1. Liczba mieszkańców Gminy Margonin w latach 2014-2018

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2014	2015	2016	2017	2018
ogółem	osoba	6 374	6 402	6 309	6 304	6 338
Mężczyźni	osoba	3 224	3 239	3 220	3 174	3 200
	%	50,58%	50,59%	51,04%	50,35%	50,49%
Kobiety	osoba	3 150	3 163	3 089	3 130	3 138
	%	49,42%	49,41%	48,96%	49,65%	49,51%

Źródło: Dane z USC Margonin

Wykres 1. Podział ludności Gminy Margonin ze względu na płeć w latach 2014-2018

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych USC Margonin

STRUKTURA WIEKOWA MIESZKAŃCÓW

W poniższej tabeli przedstawiono strukturę wiekową ludności Gminy Margonin z podziałem na 3 grupy ekonomiczne:

- grupa w wieku przedprodukcyjnym;
- grupa w wieku produkcyjnym;
- grupa w wieku poprodukcyjnym.

Tabela 2. Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym oraz poprodukcyjnym na terenie Gminy Margonin w latach 2014-2018

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2014	2015	2016	2017	2018
w wieku przedprodukcyjnym						
ogółem	osoba	1 410	1 405	1 335	1 337	1 340
mężczyźni	osoba	618	621	607	601	618
kobiety	osoba	792	784	752	736	763
w wieku produkcyjnym						
ogółem	osoba	4 006	3 984	3 891	3 923	3 972
mężczyźni	osoba	1 889	1 863	1 861	1 831	1 846
kobiety	osoba	2 117	2 121	2 104	2 092	2 122
w wieku poprodukcyjnym						
ogółem	osoba	958	1 013	1 083	1 042	1 026
mężczyźni	osoba	643	679	695	690	743
kobiety	osoba	315	334	358	352	376
udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem						
w wieku przedprodukcyjnym	%	22,12%	21,95%	21,16%	21,21%	21,14%
w wieku produkcyjnym	%	62,85%	62,23%	61,67%	62,23%	62,67%
w wieku poprodukcyjnym	%	15,03%	15,82%	17,17%	16,53%	16,19%

Źródło: Dane USC Margonin

Według danych zawartych w powyższej tabeli ludność w wieku produkcyjnym w 2018 roku stanowiła najliczniejszą grupę (62,67%). Ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowiła 21,14% populacji Gminy, a najmniej liczną grupą były osoby w wieku poprodukcyjnym – stanowiły zaledwie 16,19% ogólnej liczby mieszkańców.

Należy zwrócić uwagę na fakt, że liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym zmalała o 0,98 p.p., co oznaczało, że na terenie Gminy rodziło się mniej dzieci. O 0,18 p.p. zmalała również liczba ludności w wieku produkcyjnym. Zauważa się natomiast wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym – wzrasta ona o 1,13 p.p. w ciągu badanego okresu. Jest to sygnał

mówiący o rosnącym problemie starzenia się społeczeństwa. Oznacza to, że w przyszłości liczba ludności Gminy będzie się zmniejszać. Większa liczba osób starszych wiązała się będzie również z rosnącymi ich potrzebami, które należało będzie zaspokoić.

PRZYRÓST NATURALNY

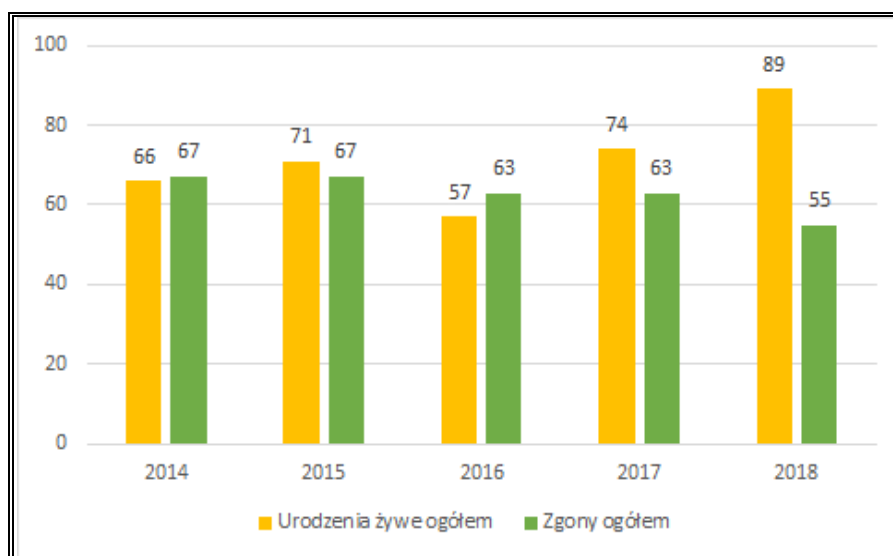
Na terenie Gminy Margonin w latach 2014-2018 przyrost naturalny ulegał zmianie. Wartości dodatnie przyjmował w latach 2015, 2017, 2018. Liczba zgonów w tych latach była mniejsza od liczby urodzeń żywych. W latach 2014 i 2016 sytuacja wyglądała odwrotnie – liczba zgonów przewyższała liczbę urodzeń żywych.

Tabela 3. Przyrost naturalny na terenie Gminy Margonin w latach 2014-2018

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2018
Urodzenia żywe ogółem	66	71	57	74	89
mężczyźni	34	34	33	33	57
kobiety	32	37	24	41	32
Zgony ogółem	67	67	63	63	55
mężczyźni	39	38	33	34	29
kobiety	28	29	30	29	26
Przyrost naturalny ogółem	-1	4	-6	11	34
mężczyźni	-5	-4	0	-1	28
kobiety	4	8	-6	12	6

Źródło: Dane USC Margonin

Wykres 2. Urodzenia żywe i zgony na terenie Gminy Margonin w latach 2014 - 2018

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych USC Margonin

Pod względem migracji na terenie Gminy Margonin w latach 2014-2017 liczba wymeldowań przewyższała liczbę zameldowań. W 2018 sytuacja uległa zmianie i wskaźnik salda migracji przyjął wartość dodatnią, świadczącą o większej liczbie zameldowań niż wymeldowań w tym roku.

Tabela 4. Migracje na pobyt stały na terenie Gminy Margonin w latach 2014-2018

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2018
Zameldowania	170	194	159	200	204
Wymeldowania	284	266	235	262	178
Saldo migracji	- 114	-72	-76	-62	26

Źródło: Dane USC Margonin

3.1.3. Rynek pracy

Na terenie Gminy Margonin w roku 2018 działało 496 podmiotów gospodarki narodowej. 15 z nich to podmioty sektora publicznego, zaś 475 to podmioty sektora prywatnego. Liczba podmiotów gospodarczych w Gminie rosła w ciągu badanego okresu zarówno w sektorze publicznym, jak i prywatnym. Zauważa się, że liczba podmiotów gospodarczych w roku 2018 była wyższa o 18,38% w stosunku do roku 2014. Struktura gospodarcza na obszarze Gminy Margonin została przedstawiona w poniższej tabeli.

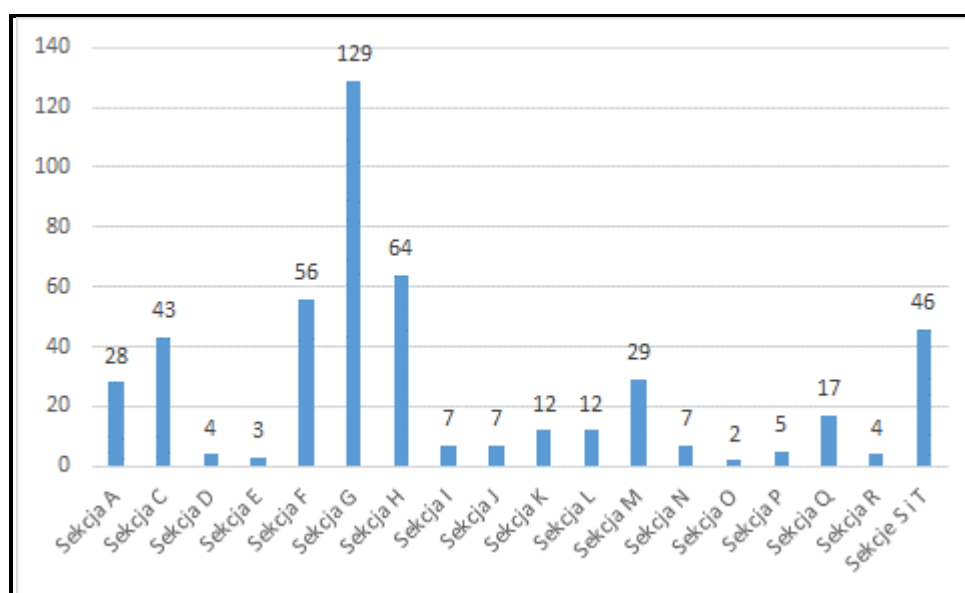
Tabela 5. Podmioty gospodarcze działające na terenie Gminy Margonin w latach 2014-2018

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2018
podmioty gospodarki narodowej ogółem	419	444	480	472	496
sektor publiczny					
ogółem	13	14	16	15	15
państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	10	9	10	8	8
spółki handlowe	0	1	2	3	3
sektor prywatny					
ogółem	406	425	457	448	475
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	330	345	371	355	371
spółki handlowe	40	40	44	43	40
spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	7	7	7	7	3
spółdzielnie	4	5	5	8	8
fundacje	0	1	2	4	5
stowarzyszenia i organizacje społeczne	14	16	15	16	17

Źródło: Dane GUS

W 2018 roku w sektorze publicznym największy udział miały państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego. W sektorze prywatnym natomiast były to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (78,11%) oraz spółki handlowe (8,42%). Na obszarze przedmiotowej jednostki samorządu terytorialnego w sektorze prywatnym najmniej działają natomiast fundacje – w 2018 roku było ich jedynie 5 i pomimo, że w stosunku do roku 2014 ich liczba wzrosła, to stanowią one najmniejszy odsetek (1,05%) podmiotów gospodarczych działających na terenie Gminy.

Wykres 3. Struktura działalności gospodarczej na terenie Gminy Margonin w 2018 r. wg sekcji PKD 2007 (sektor prywatny)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Najwięcej podmiotów gospodarczych skupia swoją działalność w sekcji G, czyli handlu hurtowym i detalicznym, naprawie pojazdów samochodowych, włączając w to motocykle (27,16%), a także na sekcji H – transport i gospodarka magazynowa (13,47%) oraz na sekcji F – budownictwo (11,79%). Brak natomiast podmiotów działających w sekcji B.

Legenda:

A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
B	Górnictwo i wydobywanie
C	Przetwórstwo przemysłowe
D	Wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
E	Dostawa Wody.; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
F	Budownictwo
G	Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
H	Transport i gospodarka magazynowa
I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
J	Informacja i komunikacja
K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa
L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalności wspierająca
O	Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe ubezpieczenia społeczne
P	Edukacja
Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna
R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
S	Pozostała działalność usługowa
T	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby
U	Organizacje i zespoły eksterytorialne

3.1.4. Gospodarka mieszkaniowa

Na terenie Gminy w 2018 roku znajdowały się 1 822 mieszkania o łącznej powierzchni 177 720 m². W porównaniu z 2014 r. liczba mieszkań wzrosła o 51 lokali, czyli 2,88%. Jest to niewielki wzrost, ale świadczy o rozwoju mieszkalnictwa na badanym obszarze.

Tabela 6. Gospodarka mieszkaniowa na terenie Gminy Margonin w latach 2014-2018

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2018
Mieszkania	1 771	1 781	1 796	1 813	1 822
Izby	8 016	8 068	8 155	8 253	8 301
Powierzchnia użytkowa mieszkań	169 786	171 206	173 707	176 208	177 693

Źródło: Dane GUS

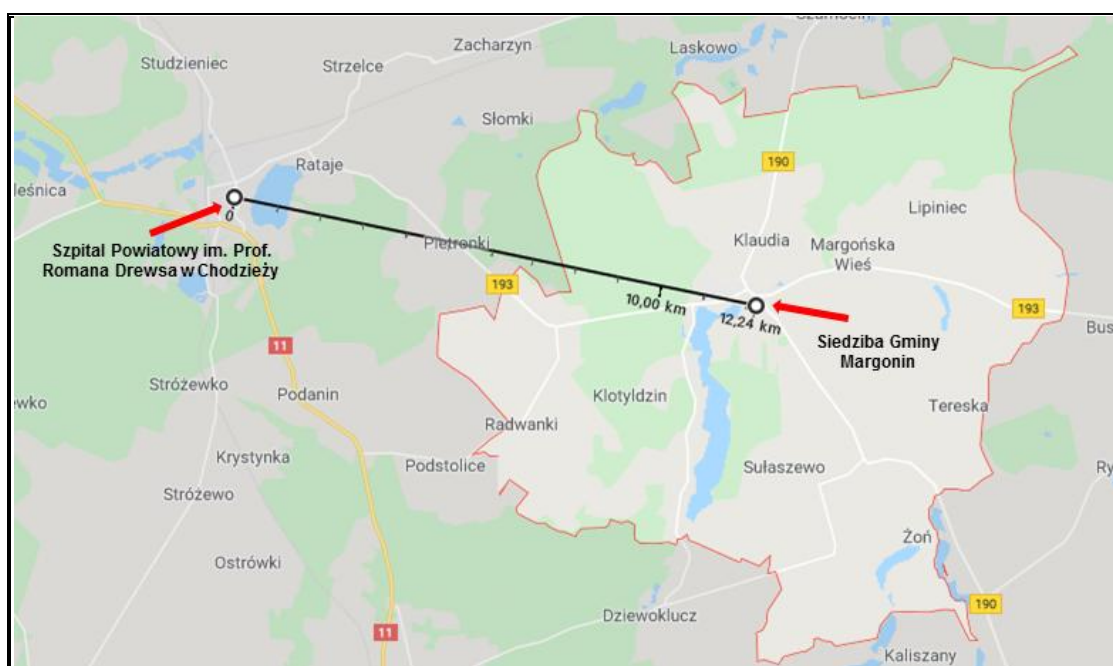
Zadaniem własnym Gminy jest tworzenie warunków do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych swoim obywatelom. Zakres odpowiedzialności obejmuje przede wszystkim zapewnienie lokali socjalnych mieszkańcom o niskich dochodach. Lokale socjalne służą zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych osobom o niskich dochodach, nieposiadającym tytułu prawnego do lokalu oraz osób eksmitowanych na podstawie wyroku sądowego.

W Gminie Margonin mieszkania socjalne znajdują się we władaniu Zakładu Usług Komunalnych w Margoninie. Dysponuje on 8 mieszkaniami socjalnymi oraz 6 barakami. Liczba mieszkań socjalnych na terenie Gminy została oceniona jako wystarczająca.

3.1.5. Służba zdrowia

Służba zdrowia na terenie Gminy odpowiada za sprawowanie opieki zdrowotnej nad mieszkańcami. Według danych GUS w 2018 roku na badanym obszarze występują 2 przychodnie lekarskie, a także 2 apteki. Najbliższy szpital powiatowy znajduje się w miejscowości Chodzież, czyli poza terenem Gminy i jest oddalony o 12,24 km od siedziby Gminy – Miasta Margonin.

Rysunek 2. Odległość od szpitala w Chodzieży do siedziby Gminy

Źródło: <https://www.google.com/maps/>

Obie apteki występujące na terenie Gminy nie są czynne w niedziele i święta. Średnia liczba ludności przypadająca na aptekę w 2018 roku wyniosła 3 234 osoby. Wskaźnik ten jest identyczny w przypadku przychodni.

Tabela 7. Opieka zdrowotna na terenie Gminy Margonin w latach 2014-2018

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2014	2015	2016	2017	2018
Przychodnie ogółem	szt.	2	2	2	1 ¹	2
Ambulatoryjna opieka zdrowotna – porady lekarskie	szt.	31 063	29 961	33 017	15 260	30 989
Apteki	szt.	2	2	2	2	2
Ludność na aptekę ogólnodostępną	szt.	3 187	3 201	3 189	3 197	3 234

Źródło: Dane GUS

3.1.6. Edukacja

Na terenie Gminy Margonin funkcjonują Szkoły Podstawowe oraz jedna Branżowa Szkoła I stopnia. Tabela poniżej przedstawia dane dotyczące placówek oświatowych na terenie jednostki samorządu terytorialnego.

Zgodnie z ustawą z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. 2019 poz. 1148 z późn. zm.) proces rekrutacji do gimnazjów został wstrzymany. Od 1 września 2017 r. rozpoczęło się „wygaszanie” szkół gimnazjalnych. W roku szkolnym 2017/2018 uczniowie, z rocznika 2016/2017, którzy ukończyli VI klasę szkoły podstawowej trafili do klasy VII. Ostatni rocznik objęty nauką w gimnazjach zakończył edukację gimnazjalną w roku szkolnym 2018/2019, w związku z czym 1 września 2019 roku gimnazja zostały zlikwidowane. We wszystkich latach współczynnik skolaryzacji brutto w szkołach podstawowych kształtował się powyżej 100%.

Tabela 8. Szkolnictwo na terenie Gminy Margonin

Nazwa szkoły i adres	Liczba uczniów	Liczba klas	Liczba komputerów
Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Kopernika ul. Polna 6 64-830 Margonin	465	25	70
Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II Lipiny 40 64-830 Margonin	107	7	23
Szkoła Podstawowa im. Powstańców Wielkopolskich Radwanki 31 64-830 Margonin	125	8	32
Przedszkole Samorządowe ul. Poznańska 10	242	16 oddziałów –z tego: -12 w Margoninie,	17

¹ wg stanu na dzień 31.12.2017

Nazwa szkoły i adres	Liczba uczniów	Liczba klas	Liczba komputerów
64-830 Margonin		- 2 w Radwankach, - 1 w Lipinach, - 1 w Próchnowie	
Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Próchnowie Próchnowo 26 64-830 Margonin	17	2	10
Branżowa Szkoła I stopnia w Próchnowie Próchnowo 26 64-830 Margonin	35	4	0

Źródło: Dane MGOPS Margonin

W mieście Margonin działa również Margoniński Uniwersytet Trzeciego Wieku, nad którym opiekę merytoryczną sprawuje Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy oraz na terenie Gminy funkcjonują trzy świetlice środowiskowe – w Próchnowie, Lipinach i Radwankach. Ich głównymi zadaniami jest prowadzenie zajęć dla uczestników grup środowiskowo terapeutycznych skupiających dzieci i młodzież z rodzin dysfunkcyjnych i z występującym uzależnieniem od alkoholu. Organizowane są zabawy, gry o charakterze edukacyjnym, rozwojowym i sportowym, a także imprezy okolicznościowe z udziałem dzieci i ich rodziców.

3.1.7. Kultura i sport

Rozwój kultury oraz sportu wpływa na jakość życia mieszkańców. Działalność instytucji i organizacji w tym zakresie świadczyć może o poziomie rozwoju społecznego. Aktywne spędzanie wolnego czasu, rozwijanie zainteresowań oraz integracja to elementy, które umożliwiają mieszkańcom ciekawe życie i zaspokojenie potrzeb. W Gminie Margonin działa Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury, który proponuje zajęcia dla każdej grupy wiekowej mieszkańców. Współpraca z organizacjami pozarządowymi oraz instytucjami działającymi na terenie Gminy pozwala na kształtowanie dobrych obyczajów mieszkańców oraz promowanie szeroko pojmowanej kultury. Warto również wspomnieć, że do tej instytucji przynależy również Izba Etnograficzno-Historyczna w Margoninie, będąca jedyną placówką muzealną w powiecie chodzieskim. Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury oferuje następujące zajęcia i wydarzenia:

- kameralne koncerty muzyki poważnej,
- wakacyjne zajęcia dla dzieci,
- Gminne Kolędowanie,
- zajęcia sportowe.

Poza Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Kultury, w Gminie Margonin funkcjonują również następujące instytucje, kluby i stowarzyszenia:

- Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Margoninie, która posiada swoje 3 filie w Radwankach, Próchnowie oraz w Lipinach,
- Stowarzyszenie Margoniński Uniwersytet Trzeciego Wieku w Margoninie,
- Ochotnicze Straże Pożarne (w Margoninie, Próchnowie Zbyszewicach, Radwankach),
- Kurkowe Bractwo Strzeleckie w Margoninie,
- Chór „Cantata”,
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów – Koło w Margoninie,
- Chór „Czerwona Róża”,
- Rada Seniorów Miasta i Gminy Margonin,
- Gminna Rada Kobiet,
- Klub Miłośników Mazurka Dąbrowskiego,
- Regionalny Związek Pszczelarzy Wielkopolski Północnej w Chodzieży – Koło w Margoninie,
- Stowarzyszenie Diabetyków „Słodzik”
- Koła Gospodyń Wiejskich,
- Koło Łowieckie „Ponowa”,
- Wielkopolski Związek Hodowców Koni – Koło Margonin,
- Polski Związek Wędkarski – Koło Margonin,
- Klub Morsów „Lodołamacze”,
- Klub Sportowy „Leśnik Margonin”,
- Klub Wakeboardowy Margo9.

Ponadto na terenie Gminy funkcjonują obiekty sportowe:

- hala sportowa przy Szkole Podstawowej w Margoninie (odbywają się tam imprezy kulturalne),
- boiska w mieście i na wsiach,
- wyciąg do nart wodnych – uruchomiony w 2011 roku na Jeziorze Margonińskim, przy którym działa również szkołka Wakeboardowa,
- kompleks zjeżdżalni wodnych z placem zabaw dla dzieci,
- kąpielisko przy Jeziorze Margonińskim – nadzorowane przez wykwalifikowanych ratowników,
- siłownia – czynna przez cały rok,
- stadion miejski – odbywają się na nim mecze oraz imprezy kulturalne, np. festyny, dożynki,

- siłownie plenerowe – umożliwiające mieszkańcom darmowy sposób na aktywne spędzanie wolnego czasu,
- ścieżki pieszo-rowerowe.

3.1.8. Podmioty wsparcia społecznego

W Gminie Margonin zadania z zakresu wsparcia społecznego realizuje Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Margoninie (dalej MGOPS).

W skład tej instytucji wchodzi 14 osób² zajmujących następujące stanowiska:

- kierownik,
- pracownik socjalny (4 osoby),
- główny księgowy,
- referent ds. funduszu alimentacyjnego,
- referent ds. administracyjno-kadrowych,
- referent ds. świadczeń rodzinnych,
- opiekun (2 osoby),
- kierowca,
- asystent rodziny (1/2 etatu),
- referent ds. świadczenia wychowawczego,
- kierowca.

MGOPS w Margoninie realizuje zadania wynikające bezpośrednio z ustaw: o pomocy społecznej, o świadczeniach rodzinnych, o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, o finansach publicznych, o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, o prawie zamówień publicznych, o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, o systemie ubezpieczeń społecznych, o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, o Karcie Dużej Rodziny, o dodatkach mieszkaniowych, Prawo energetyczne, o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, o wsparciu kobiet i ciąży i rodzin „Za życiem” oraz wynikających z uchwał Rady Ministrów w sprawie ustanowienia rządowego programu „Dobry start”, w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „posiłki w szkole i w domu” na lata 2019-2023.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, ośrodki pomocy społecznej realizują następujące zadania:

1. Zadania własne gminy o charakterze obowiązkowym:

² Stan na dzień 01.10.2019 r.

- a) opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.
- b) sporządzanie, zgodnie z art. 16a, oceny w zakresie pomocy społecznej,
- c) udzielania schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,
- d) przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych,
- e) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych,
- f) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
- g) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- h) przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowego,
- i) opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem,
- j) praca socjalna,
- k) organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- l) prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych,
- m) dożywianie dzieci,
- n) sprawianie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym,
- o) kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu,
- p) pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- q) sporządzanie sprawozdawczości i przekazywanie jej województwu, również w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego,
- r) utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników,
- s) przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych,
- t) opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,

2. Zadania własne gminy:

- a) przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych,
- b) przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze,
- c) prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki,
- d) podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych,
- e) współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach oraz realizacji Programu Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

3. Zadania zlecone z zakresu administracji rządowej:

- a) organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- b) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z kłóską żywiłową lub ekologiczną,
- c) prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- d) realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia,
- e) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych także udzielanie schronienia posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a,
- f) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia oraz zapewnianie posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- g) wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

Zgodnie z art. 36 ustawy o pomocy społecznej, świadczeniami z pomocy społecznej są:

1) świadczenia pieniężne:

- zasiłek stały,
- zasiłek okresowy,
- zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy,
- zasiłek i pożyczka na ekonomiczne usamodzielnienie,

- pomoc na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki,
- świadczenie pieniężne na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego dla cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach,
- wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd;

2) świadczenia niepieniężne:

- praca socjalna,
- bilet kredytowany,
- składki na ubezpieczenie zdrowotne,
- składki na ubezpieczenia społeczne,
- pomoc rzeczowa, w tym na ekonomiczne usamodzielnienie,
- sprawienie pogrzebu,
- poradnictwo specjalistyczne,
- interwencja kryzysowa,
- schronienie,
- posiłek,
- niezbędne ubranie,
- usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia oraz w rodzinnych domach pomocy,
- specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz w ośrodkach wsparcia,
- mieszkanie chronione,
- pobyt i usługi w domu pomocy społecznej,
- pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc na zagospodarowanie – w formie rzeczowej dla osób usamodzielnianych.

W Ustawie o pomocy społecznej określone są zadania gminnego ośrodka pomocy społecznej. W szczególności należy do nich zaliczyć pracę socjalną. Zgodnie z art. 45 jest ona świadczona na rzecz poprawy funkcjonowania rodzin i osób w ich środowisku społecznym.

Praca socjalna prowadzona jest:

- z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej;
- ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokajania potrzeb członków społeczności.

Praca socjalna świadczona jest osobom i rodzinom bez względu na posiadany dochód. Może być prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny lub projekt socjalny. Wykorzystuje się w niej właściwe dla tej działalności metody i techniki, stosowane z poszanowaniem godności osoby i jej prawa do samostanowienia.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Wspiera ona osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie ww. sytuacjom poprzez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Realizacja zadań wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej polega w szczególności na:

- przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń;
- pracy socjalnej;
- prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej;
- analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej;
- realizacji zadań wynikających z rozeznanych potrzeb społecznych;
- rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom, które znajdują się w ciężkich sytuacjach życiowych, a w szczególności z powodu:

- ubóstwa,
- sieroctwa,
- bezdomności,
- bezrobocia,
- niepełnosprawności,
- długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- przemocy w rodzinie,

- potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi,
- potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy,
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- alkoholizmu lub narkomanii,
- zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,
- klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługuje osobom samotnie gospodarującym, których dochód nie przekracza kwoty 701 zł zwanej „kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej” oraz osobom w rodzinie, których dochód na osobę nie przekracza kwoty 528 zł, zwanej „kryterium dochodowym na osobę w rodzinie”.

Z kolei zgodnie z art. 32 ustawy z dnia 7 lipca 2017 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z systemami wsparcia rodzin zasiłek rodzinny przysługuje osobom, których:

- miesięczny dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty 674 zł,
- w przypadku, gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności, zasiłek rodzinny przysługuje, jeśli przeciętny miesięczny dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty 764 zł.

Ustawa o świadczeniach rodzinnych określiła osoby, którym przysługuje prawo do pobierania zasiłku rodzinnego. Są nimi:

- rodzice dziecka,
- jedno z rodziców dziecka,
- opiekun prawny dziecka,
- opiekun faktyczny dziecka,
- osoba ucząca się.

Zgodnie z ustawą o świadczeniach rodzinnych, świadczeniami rodzinnymi są:

1. Zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego,
2. Świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy oraz świadczenie pielęgnacyjne,
3. Zapomoga wypłacana przez gminy, na podstawie art. 22a i art. 22b,

4. Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka,
5. Świadczenie rodzicielskie.

MGOPS w Margoninie oferuje mieszkańcom następujące formy pomocy:

- bezpłatna pomoc prawna,
- pomoc społeczna,
- świadczenia pieniężne:
 - zasiłki celowe i celowe specjalne - przyznawane są w szczególności na pokrycie części lub całości zakupu żywności, leków, leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu oraz kosztów pogrzebu oraz osobom lub rodzinie, które w wyniku zdarzenia losowego, klęski żywiołowej lub ekologicznej poniosły straty,
 - zasiłki okresowe – wypłacane osobom długotrwale chorującym, niepełnosprawnym i bezrobotnym, a także osobom samotnie gospodarującym, których dochód jest niższy od kryterium dochodowego dla osób samotnie gospodarujących oraz rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego dla rodziny,
 - zasiłki stałe – przysługują osobom pełnoletnim niezdolnym do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, jeśli ich dochód jest niższy od kryterium dochodowego
- usługi opiekuńcze – kierowane do osób samotnych, wymagających pomocy (w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiece higienicznej zalecanej przez lekarza, pielęgnacji oraz w zakresie kontaktu z otoczeniem) innych osób z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn a także osobo, którym rodzina nie może zapewnić takiej pomocy,
- pomoc w zakresie przemocy w rodzinie,
- wypłata świadczeń rodzicielskich,
- wypłata świadczeń rodzinnych,
- ustalanie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego,
- wypłata dodatku mieszkaniowego i energetycznego,
- przyjmowanie wniosków o wydanie Karty Dużej Rodziny,
- świadczenie pomocy materialnej dla uczniów,
- wypłata świadczenia wychowawczego,
- realizacja programu rządowego „Dobry start”.

Mieszkańcy Gminy Margonin mają więc możliwość otrzymania wsparcia społecznego różnego rodzaju. W przypadku świadczeń pieniężnych wystarczy złożyć odpowiedni wniosek. Poniższa tabela przedstawia formy pomocy, jakie oferował i świadczył Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Margoninie mieszkańcom Gminy w latach 2014-2018. Liczba osób korzystających ze świadczeń oraz kwota przyznanych świadczeń uległa w analizowanym okresie spadkowi. Sytuacja wygląda podobnie w przypadku świadczeń niepieniężnych. Kwoty świadczeń ulegały natomiast wahaniom.

Tabela 9. Pomoc społeczna na terenie Gminy Margonin - zadania własne Gminy w latach 2014-2018

Forma pomocy	Liczba osób					kwota świadczeń w zł				
	2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018
Zasiłek stały										
Ogółem	46	41	34	33	31	184 108,00	162 234,00	158 614,00	160 543,00	159 292,00
dla osób samotnie gospodarujących	31	31	24	27	24	139 899,00	136 883,00	131 075,00	134 921,00	135 559,00
dla osoby w rodzinie	16	10	10	7	7	44 209,00	25 351,00	27 539,00	25 622,00	23 733,00
Zasiłek okresowy										
Ogółem	205	208	203	188	163	527 055,00	573 649,00	565 652,00	528 864,00	463 563,00
z tytułu bezrobocia	182	189	177	160	135	455 209,00	506 379,00	496 817,00	439 177,00	383 450,00
z tytułu długotrwałej choroby	6	5	13	15	14	5 561,00	5 722,00	15 500,00	28 838,00	28 705,00
z tytułu niepełnosprawności	23	21	21	18	17	43 251,00	34 261,00	34 977,00	37 696,00	25 724,00
Zasiłek celowy										
Ogółem	364	345	317	310	256	410 868,00	385 417,00	329 723,00	397 440,00	350 779,00
przyznany w ramach programu wieloletniego "Pomoc państwa w zakresie dożywiania"	235	186	205	210	183	156 941,00	115 210,00	159 030,00	180 440,00	172 910,00
Świadczenia niepieniężne z pomocy społecznej										

Forma pomocy	Liczba osób					kwota świadczeń w zł				
	2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018
Posiłek ogółem:	270	244	221	179	148	152 476,00	127 952,00	108 711,00	83 402,00	75 360,00
*w tym dla dzieci	265	237	216	173	141	144 675,00	121 411,00	103 701,00	76 564,00	63 692,00
posiłki przyznane w ramach programu wieloletniego "Pomoc państwa w zakresie dożywiania"	270	244	221	179	148	152 476,00	127 951,00	108 711,00	83 402,00	75 360,00
*w tym dla dzieci	268	237	178	173	141	144 675,00	119 717,00	103 701,00	76 565,00	63 680,00
odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej	9	9	6	5	5	163 746,00	186 839,00	195 687,00	179 663,00	154 006,00
Indywidualne programy pomocy										
Programy ogółem	Liczba rodzin objęta pracą asystenta rodziny					odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej w zł				
wspieranie rodziny i piecza zastępcza	0	7	7	9	7	106 605,00	178 619,00	234 479,00	286 663,00	316 761,00

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej – lata 2014-2018 – MGOPS w Margoninie

Tabela poniżej dotyczy rodzaju i skali pomocy społecznej na terenie Gminy Margonin udzielonej przez MGOPS. Najliczniejszą grupę beneficjentów pomocy społecznej oferowanej w latach 2014 – 2018, pod względem liczby rodzin objętych wsparciem, stanowili beneficjenci znajdujący się w trudnej sytuacji życiowej z powodu niepełnosprawności oraz ubóstwa, bezrobocia, a także długotrwałej i ciężkiej choroby.

Tabela 10. Liczba beneficjentów pomocy społecznej oferowanej przez MGOPS w Margoninie

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin						Liczba osób w tych rodzinach					
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Ubóstwo	333	334	312	287	265	210	994	977	878	790	695	539
Sieroctwo	1	2	0	0	0	0	3	7	0	0	0	0
Bezdomność	2	3	3	4	4	4	2	3	3	5	4	4
Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	47	44	50	42	42	44	205	191	219	187	176	185
Bezrobocie	268	268	255	235	217	179	821	831	756	660	578	484
Niepełnosprawność	91	98	93	87	85	76	266	273	241	210	200	183
Długotrwała lub ciężka choroba	105	109	94	91	95	95	301	299	240	231	239	234
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	12	8	14	11	8	10	57	44	60	43	25	32
Alkoholizm	13	15	16	13	15	16	24	32	25	16	23	27

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin						Liczba osób w tych rodzinach					
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Narkomania	0	0	0	1	1	0	0	0	0	1	1	0
Trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	0	0	0	1	1	4	0	0	0	1	1	6
Przemoc w rodzinie	2	3	2	2	2	1	7	12	6	6	6	8
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa	3	3	3	1	2	2	6	6	13	1	2	4
Kłęsa żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródło: Dane MGOPS w Margoninie

3.1.9. Współpraca z organizacjami pozarządowymi

Gmina Margonin posiada uchwalony Roczny Program Współpracy Miasta i Gminy Margonin z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2019. Jako główny cel Programu ustanowiono zaspokajanie potrzeb mieszkańców Gminy, wzmocnienie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, budowanie i umacnianie partnerstwa między samorządem a organizacjami pozarządowymi oraz wspieranie organizacji pozarządowych w realizacji ważnych celów społecznych. Wyznaczono również cele szczegółowe programu, mające prowadzić do osiągnięcia celu głównego:

- zwiększenie efektywności działań w zakresie zaspokajania zbiorowych potrzeb społecznych,
- umacnianie w świadomości społecznej poczucia odpowiedzialności za wspólnotę lokalną, swoje otoczenie i tradycję,
- zwiększenie udziału mieszkańców w rozwiązywaniu lokalnych problemów,
- wprowadzanie nowatorskich i bardziej efektywnych działań na rzecz mieszkańców,
- poprawę współpracy pomiędzy sektorem pozarządowym a samorządem gminy,
- promocja organizacji pozarządowych i wspieranie ich inicjatyw,
- pobudzanie aktywności społecznej w środowisku lokalnym i regionie,
- poprawa jakości życia poprzez pełniejsze zaspokajanie potrzeb społecznych.

Współpraca Miasta i Gminy z organizacjami pozarządowymi odbywa się w oparciu o zasadę pomocniczości, suwerenności stron, partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji oraz jawności.

Poniżej przedstawiono większe organizacje pozarządowe funkcjonujące na terenie Gminy Margonin:

- Fundacja „Przyszłość Margonina”,
- Fundacja „Rozwój Zbyszewic”,
- Klub Sportowy Leśnik Margonin,
- Klub Wakeboardowy Margo9 – amatorski klub sportowy wakeboardowy działający od 2013 roku,
- Kurkowe Bractwo Strzeleckie w Margoninie – działający w celu podtrzymania wiekowych tradycji oraz pielęgnowania świadomości i poczucia obowiązków obywatelskich,
- Margoniński Uniwersytet Trzeciego Wieku w Margoninie, którego opiekunem jest Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy,
- Ochotnicze Straże Pożarne w Margoninie, Próchnowie Zbyszewicach, Radwankach,
- Stowarzyszenie „Małe Radości”,

- Stowarzyszenie Mieszkańców Lipin i Dębińca,
- Stowarzyszenie Nowoczesne Radwanki,
- Stowarzyszenie Razem dla Studziec i Adolfowa,
- Stowarzyszenie Sołectwo Zbyszewice ,
- Fundacja „Nasza Wieś Aktywna”,
- Stowarzyszenie Margońska Wieś Dziś i Jutro,
- Fundacja Dobroczynności Św. Kingi,
- Fundacja Dobroczynności Św. Rity,
- Stowarzyszenie Edumargo,
- Fundacja „Pro Kultura,
- Kółko Rolnicze w Zbyszewicach.

3.2. Problemy społeczne występujące na terenie Gminy Margonin

Problem społeczny jest to zjawisko, które dla większej lub znaczącej części pewnej zbiorowości stanowi fakt uciążliwy oraz wymagający przeciwdziałania. Problemy społeczne mogą stanowić przeszkodę do efektywnego funkcjonowania państwa, bądź nawet uniemożliwiają realizację celów społecznych.

Do najpowszechniejszych problemów społecznych można zaliczyć:

- ubóstwo,
- sieroctwo,
- bezdomność,
- bezrobocie,
- niepełnosprawność,
- długotrwałe i ciężkie choroby,
- alkoholizm i narkomania,
- przemoc w rodzinie.

W celu zniwelowania lub zmniejszenia problemów społecznych państwo oferuje pomoc społeczną. Według ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2019 r. poz. 1507 z późn. zm.) *pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi.*

Realizacją zadań z zakresu pomocy społecznej na terenie Gminy Margonin zajmuje się Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

3.2.1. Bezrobocie

Bezrobocie, obok ubóstwa i niepełnosprawności, to jeden z największych problemów gospodarczych i społecznych naszej cywilizacji. W wyniku tego zjawiska diametralnie pogarsza się stan życia osób nim dotkniętych, co wiąże się z izolacją społeczną.

Niepokojącym zjawiskiem, o którym warto wspomnieć jest dziedziczenie bezrobocia. Związek przyczynowo – skutkowy wyjaśnia, że w większości bezrobotni rodzice nie są w stanie zapewnić swoim dzieciom odpowiedniego wykształcenia. Ponadto, sami będąc w sytuacji niekorzystnej egzystencjonalnie, często nieświadomie przekazują złe wzorce, m.in.: bezradność, pesymizm i brak wpływu na życiową sytuację. W ten sposób upowszechnia się bierność, która prowadzi do trwałego braku zatrudnienia. Najczęściej osoby te mają niski poziom wykształcenia.

W tabeli poniżej zostały przedstawione szczegółowe dane dotyczące liczby bezrobotnych na terenie Gminy Margonin.

Tabela 11. Liczba bezrobotnych na terenie Gminy Margonin w latach 2014-2018

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2018
Liczba osób bezrobotnych					
ogółem	396	364	310	305	249
kobiety	214	203	183	187	152
mężczyźni	182	161	127	118	97
liczba osób bezrobotnych z prawem do zasiłku	51	41	39	40	24
bezrobotni absolwenci – osoby w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki	19	25	17	9	12
bezrobotni niepełnosprawni	23	17	8	6	4
Liczba osób bezrobotnych wg wieku:					
bezrobotni do 24 roku życia	64	80	59	45	42
bezrobotni od 25 do 54 roku życia	283	235	207	218	171
bezrobotni powyżej 55 roku życia	49	49	44	42	36
Liczba osób bezrobotnych wg czasu pozostawania bez pracy					
bezrobotni do 1 miesiąca	40	34	20	33	28
bezrobotni od 1 do 12 miesięcy	155	156	134	128	96
bezrobotni od 12 do 24 miesięcy	79	53	56	43	46
bezrobotni powyżej 24 miesięcy	122	121	100	101	79
Liczba osób bezrobotnych wg wykształcenia:					

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2018
wykształcenie gimnazjalne i poniżej	137	117	106	99	76
wykształcenie zasadnicze zawodowe	153	146	116	114	98
wykształcenie średnie ogólnokształcące	85	82	65	72	63
wykształcenie policealne i średnie zawodowe	59	53	46	48	40
wykształcenie wyższe	21	19	23	20	12

Źródło: Dane PUP Chodzież

Analizując strukturę bezrobocia na terenie Gminy należy zauważyć, że:

- liczba bezrobotnych w latach 2014-2018 spadła o 37,12%,
- wśród osób bezrobotnych przeważały kobiety, które stanowiły ok. 61,04% bezrobotnych na koniec 2018 roku. Na przestrzeni badanego okresu liczba bezrobotnych kobiet spadła o 28,97%, a liczba bezrobotnych mężczyzn spadła o 46,70%,
- liczba osób bezrobotnych z prawem do zasiłku w 2018 roku wynosiła 24 osoby i stanowiła 9,84% ogólnej liczby bezrobotnych,
- w latach 2014-2018 liczba bezrobotnych absolwentów spadła o 36,84%, a liczba bezrobotnych osób niepełnosprawnych spadła o 82,61%,
- liczba osób bezrobotnych w analizowanych latach do 24 roku życia spadła o ok. 34,38%, w wieku 25-54 spadła o 39,58%, a w powyżej 54 roku życia spadła o ok. 26,53%,
- w przypadku czasu pozostawania bez pracy, w 2018 r. najliczniejszą grupę stanowiły osoby pozostające bez pracy od 1 do 12 miesięcy – 96 bezrobotnych;
- pod względem wykształcenia wśród osób bezrobotnych w 2018 r. największy udział miała grupa osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym (ok. 39,36% ogółu bezrobotnych). Najmniej liczną grupą byli bezrobotni z wykształceniem wyższym.

W 2018 roku 179 rodzin korzystało z pomocy z powodu bezrobocia. Ich liczba była najniższą w badanym okresie. W latach 2014-2018 liczba beneficjentów przyjmowała tendencję spadkową.

Tabela 12. Liczba beneficjentów MGOPS w Margoninie korzystających z pomocy z powodu bezrobocia

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2018
Liczba rodzin	268	255	235	217	179
Liczba osób w tych rodzinach	831	756	660	578	484

Źródło: Dane MGOPS w Margoninie

W celu niwelowania problemu bezrobocia wśród mieszkańców Gminy konieczna jest efektywna współpraca Gminy Margonin (MGOPS) z Powiatowym Urzędem Pracy mającym swoją siedzibę w sąsiedniej Gminie Chodzież.

3.2.2. Ubóstwo

Ubóstwo definiuje się jako niedostateczną ilość środków materialnych dla zaspokojenia potrzeb jednostki. Ośrodek Pomocy Społecznej jest zobowiązany do pomocy ludziom, których miesięczny dochód nie przekracza kwoty określonej w ustawie o pomocy społecznej na podstawie kryterium dochodowego. Jednymi z najczęstszych powodów ubóstwa są bezrobocie i niechęć podejmowania jakiejkolwiek pracy. Ośrodek Pomocy Społecznej zobowiązany jest udzielić wsparcia osobom, których egzystencja opiera się na minimum socjalnym.

Tabela 13. Liczba beneficjentów objętych pomocą MGOPS w Margoninie z powodu ubóstwa

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2018
Liczba rodzin	334	312	287	265	210
Liczba osób w tych rodzinach	977	878	790	695	539

Źródło: Dane MGOPS w Margoninie

Liczba rodzin objętych pomocą z powodu ubóstwa w 2018 roku w Gminie Margonin wynosiła 210. W analizowanym okresie liczba beneficjentów korzystających z pomocy tej instytucji zmalała o 438 osób.

POMOC W ZAKRESIE DOŻYWIANIA

Na terenie Gminy Margonin od roku 2014 działa rządowy program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020. Jego celem jest ograniczenie zjawiska niedożywiania dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji. Program ten realizowany jest na terenie Gminy przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Margoninie we współpracy ze szkołami. W ramach programu udziela się wsparcia dzieciom oraz uczniom do ukończenia nauki w szkole ponadgimnazjalnych.

Poniższa tabela przedstawia szczegółowe informacje z udzielonej przez MGOPS w Margoninie pomocy w zakresie dożywiania w latach 2014-2018.

Tabela 14. Zasilek celowy na świadczenie przyznane w ramach programu wieloletniego „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania” w latach 2014-2018

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2018
Liczba osób	235	186	205	210	183
Kwota świadczeń [zł]	156 941	115 210	159 030	180 440	172 910

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Oceny zasobów pomocy Społecznej za lata 2014-2018

DODATKI MIESZKANIOWE I ZRYCZAŁTOWANY DODATEK ENERGETYCZNY

Dodatek mieszkaniowy przysługuje na podstawie tytułu prawnego, powierzchni lokalu oraz kryterium dochodowego. Dochód stanowią wszelkie przychody po odjęciu kosztów uzyskania przychodów oraz po odliczeniu składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe i chorobowe. Kryterium dochodowe obowiązujące od dnia 1 marca 2019, wynosi:

- dla gospodarstwa wieloosobowego dochód nie może przekroczyć 125% tj. 1 375,00 zł/miesięcznie najniższej emerytury,
- dla gospodarstwa jednoosobowego (czyli osób mieszkających samotnie) dochód nie może przekroczyć 175%, tj. 1 925 zł/miesięcznie na osobę.

Kryterium dochodowe ulega zmianie każdorazowo przy waloryzacji świadczeń emerytalnych i rentowych. Decyzje przyznające dodatek mieszkaniowy wydawane są na okres 6 miesięcy.

Ponadto mieszkańcy Gminy otrzymać mogą zryczałtowany dodatek energetyczny. Wypłacany jest on świadczeniobiorcom dodatku mieszkaniowego, którzy zamieszkują w miejscu dostarczania energii elektrycznej i mają podpisaną kompleksową umowę zawartą z przedsiębiorstwem energetycznym. Decyzje przyznające dodatek mieszkaniowy wydawane są na okres przyznania dodatku mieszkaniowego. Wysokość dodatku energetycznego od 01.05.2019 r. do 30.04.2020 r. wynosi dla gospodarstwa domowego prowadzonego przez osobę samotną 11,37 zł miesięcznie, dla gospodarstwa domowego składającego się z 2 do 4 osób – 15,80 zł miesięcznie, a dla gospodarstw domowych składających się z co najmniej 5 osób – 18,96 zł miesięcznie.

Poniższa tabela przedstawia zestawienie liczby gospodarstw domowych, które uzyskały dodatki mieszkaniowe i energetyczne oraz ilość wypłaconych kwot dodatków mieszkaniowych i energetycznych w latach 2014 – 2018 na terenie Gminy.

Tabela 15. Zestawienie liczby gospodarstw domowych, które uzyskały dodatki mieszkaniowe i energetyczne oraz ilość wypłaconych kwot dodatków mieszkaniowych i energetycznych w latach 2014 – 2018 na terenie Gminy

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2018
Dodatki mieszkaniowe					
Liczba gospodarstw domowych	173	153	136	108	74
Kwota świadczeń w złotych	140 807	124 507	110 616	109 979	108 576
Dodatki energetyczne					
Liczba gospodarstw domowych	7	38	33	29	22
Kwota świadczeń w złotych	333	2 059	2 340	3 281	3 395

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MGOPS w Margoninie

Ponadto w przypadku niskiego dochodu osoby borykające się z problemem ubóstwa mogą starać się o użyczenie mieszkania. W Gminie Margonin mieszkania socjalne znajdują się we władaniu Zakładu Usług Komunalnych w Margoninie.

3.2.3. Problemy osób z niepełnosprawnością oraz długotrwale lub ciężko chorych

Niepełnosprawność to jeden z bardzo poważnych problemów współczesnego świata. Wiąże się on z obniżeniem sprawności funkcji fizycznych, umysłowych bądź psychicznych. Osoby dotknięte tymi schorzeniami są często wykluczane z życia społecznego. Muszą codziennie zmagać się z wieloma problemami, np. niedostosowaniem infrastruktury do ich potrzeb. Niejednokrotnie towarzyszy temu izolacja społeczna oraz trudności ze znalezieniem pracy.

Niepełnosprawność kwalifikuje się na podstawie typu choroby i obszaru, jaki ona obejmuje. Orzekanie o niepełnosprawności oraz jej stopniowanie określa Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz.U. z 2018 r. poz. 2027). Rodzaje niepełnosprawności oznaczane są według kodów. Na podstawie tego dokumentu określa się następujące kody dla przyczyn niepełnosprawności:

- 01-U Upośledzenie umysłowe;
- 02-P Choroby psychiczne;
- 03-L Zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu;
- 04-O Choroby narządu wzroku;
- 05-R Upośledzenie narządu ruchu;
- 06-E Epilepsja;
- 07-S Choroby układu oddechowego i krążenia;
- 08-T Choroby układu pokarmowego;
- 09-M Choroby układu moczowo-płciowego;

- 10-N Choroby neurologiczne;
- 11-I Inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego;
- 12-C Całościowe zaburzenia rozwojowe.

Poniższa tabela przedstawia liczbę złożonych wniosków do Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w powiecie chodzieskim, na podstawie danych z PCPR w Chodzieży. W badanym okresie liczba wszystkich wniosków zmalała o 26,57%. Najwięcej wniosków dotyczyło wydania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności. W 2018 roku stanowiły one 77,30% wszystkich wniosków o wydanie orzeczenia w tym zakresie.

Tabela 16. Liczba wniosków o wydanie orzeczenia w powiecie chodzieskim

Rok	Powiat	Liczba wniosków o wydanie orzeczenia			
		Razem (4+5+6)	O niepełnosprawności	O stopniu niepełnosprawności	O wskazaniu do ulg i uprawnień
2014	chodzieski	1568	512	1055	1
2015	chodzieski	1604	446	1157	1
2016	chodzieski	1284	437	846	1
2017	chodzieski	1229	359	868	2
2018	chodzieski	1172	263	906	3

Źródło: PCPR w Chodzieży

W Gminie Margonin na przestrzeni lat 2014-2018 liczba rodzin objętych pomocą MGOPS z powodu niepełnosprawności w niewielkim stopniu ulegała spadkowi. W 2018 roku w porównaniu z rokiem 2014 spadek ten wyniósł około 0,89%. Liczba osób długotrwale lub ciężko chorych objętych pomocą ulegała temu samemu trendowi. W tym przypadku w 2014 roku MGOPS udzielił pomocy 109 rodzinom, natomiast w 2018 roku było to już o 14 rodzin mniej niż w roku bazowym.

Tabela 17. Liczba beneficjentów objętych pomocą MGOPS w Margoninie z powodu niepełnosprawności oraz długotrwale lub ciężkiej choroby

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2018
Niepełnosprawność					
Liczba rodzin	98	93	87	85	76
Liczba osób w tych rodzinach	273	241	210	200	183
Długotrwała lub ciężka choroba					
Liczba rodzin	109	94	91	95	95

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2018
Liczba osób w tych rodzinach	299	240	231	239	234

Źródło: Dane MGOPS w Margoninie

Osoby niepełnosprawne potrzebują specjalnych warunków, które pozwoliłyby im prowadzić normalne życie bez przeszkód. Miejscem szczególnie dostosowanym do potrzeb osób niepełnosprawnych powinny być placówki oświatowe.

1. Niepubliczna Szkoła Podstawowa Specjalna w Chodzieży,
2. Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy im. Janusza Korczaka w Wągrowcu,
3. Szkoła Specjalna Przysposabiająca do Pracy w Ratajach,
4. Niepubliczne Przedszkole nr 2 im. Szewczyka Dratewki w Chodzieży- z oddziałami integracyjnymi,
5. Środowiskowy Dom Samopomocy w Gołańczy,
6. Warsztaty Terapii Zajęciowej w Chodzieży

POPRAWA DOSTĘPU DO USŁUG SPOŁECZNYCH

Istotnym problemem dla osób borykających się z niepełnosprawnością są restrykcyjne kryteria dochodowe, które decydują o tym, czy osoba niepełnosprawna otrzyma odpowiednią pomoc finansową i materialną, czy też nie. Należy bowiem pamiętać, że niepełnosprawność w rodzinie może nadwyręzać domowy budżet, a oferta publicznej i prywatnej służby zdrowia oraz innych podmiotów w zakresie terapii i rehabilitacji jest niewystarczająca. W związku z tym, osoby niepełnosprawne i ich rodziny są zmuszone korzystać z kosztownych usług świadczonych przez prywatne podmioty. Pogorszenie sytuacji finansowej wynika również z rezygnacji z pracy w celu opieki nad niepełnosprawną osobą. Nierzadko mają również miejsce problemy z powrotem na rynek pracy opiekuna osoby niepełnosprawnej i trudności w znalezieniu opieki nad taką osobą na czas pracy zawodowej.

Warto także podkreślić, że niepełnosprawność w rodzinie nie tylko wpływa na sytuację finansową, ale także na inne sfery życia rodziny. Częstymi problemami, które pojawiają się są: wyczerpanie, wypalenie, depresja, kryzysy małżeńskie (odchodzenie partnerów, z reguły mężczyzn od rodziny). Do świadczeń, które mogą uzyskać dzieci i osoby niepełnosprawne, a także ich rodziny i opiekunowie zaliczane są: zasiłek rodzinny, dodatek do świadczenia rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka, zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy, świadczenie pielęgnacyjne, renta socjalna, dofinansowanie do turnusu rehabilitacyjnego, zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, ortopedycznego, środków pomocniczych, likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych.

Ponadto MGOPS w Margoninie bezpłatnie wypożycza sprzęt rehabilitacyjny dla mieszkańców Gminy Margonin. Instytucja ta posiada następujący sprzęt rehabilitacyjny:

- skuter elektryczny – 4 szt.,
- wózek inwalidzki – 14 szt.,
- balkonik – 12 szt.,
- łóżko elektryczne – 4 szt.,
- krzesło sedes – 2 szt.

MGOPS dowozi również niepełnosprawnych uczestników do Środowiskowego Domu Samopomocy w Gołańczy, dzieci posiadające orzeczenie o niepełnosprawności do placówek oświaty (do Niepublicznego Przedszkola nr 2 im. Szewczyka Dratewki – 2 dzieci, Specjalnego Ośrodka Szkolno – Wychowawczego im. Janusza Korczaka w Wągrowcu – 2 dzieci), osoby niepełnosprawne do lekarzy specjalistów, na turnusy rehabilitacyjne (w zależności od zgłaszanych potrzeb) samochodem typu bus, który przystosowany jest dla osób niepełnosprawnych. W roku 2018 Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Margoninie finansował osobom niepełnosprawnym zakup okularów, dopłacał do nowych aparatów słuchowych oraz częściowo pokrywał koszty jego naprawy, dopłacał do butów ortopedycznych, dowoził obiady osobom niepełnosprawnym. Pomoc w formie zasiłku szkolnego dla osób w związku z niepełnosprawnością otrzymały 3 osoby z 3 rodzin. MGOPS w Margoninie przyznaje również świadczenia związane z niepełnosprawnością: świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek dla opiekuna, zasiłek pielęgnacyjny.

PRAWO DO ŚWIADCZEŃ OPIEKI ZDROWOTNEJ FINANSOWANYCH ZE ŚRODKÓW PUBLICZNYCH

Na mocy art. 54 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych przyznaje się prawo do świadczeń zdrowotnych. Świadczenia zdrowotne są wydawane na podstawie decyzji administracyjnych i były finansowane przez oddział wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia.

ZASIŁEK PIEŁĘGNACYJNY

Zasiłek pielęgnacyjny przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia osobie niepełnosprawnej opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje:

- niepełnosprawnemu dziecku,
- osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,
- osobie, która ukończyła 75 lat,

- osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia.

Zasiłek pielęgnacyjny nie zależy od dochodu. Wysokość zasiłku pielęgnacyjnego do 1 listopada 2019 r. wynosi 215,84 zł. Zasiłek pielęgnacyjny nie przysługuje osobie przebywającej w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie, jeżeli instytucja zapewnia nieodpłatnie pełne utrzymanie, osobie uprawnionej do dodatku pielęgnacyjnego, który jest wypłacany przez ZUS i KRUS oraz jeżeli członkowi rodziny przysługuje za granicą świadczenia na pokrycie wydatków związanych z pielęgnacją tej osoby (chyba, że przepisy koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej).

ZASIŁEK RODZINNY

W przypadku, gdy członkiem rodziny jest dziecko z orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, zasiłek rodzinny przysługuje, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty 764 zł.

DODATEK DO ŚWIADCZENIA RODZINNEGO Z TYTUŁU KSZTAŁCENIA I REHABILITACJI DZIECKA

Dodatek ten przysługuje matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka, a także osobie uczącej się na pokrycie zwiększonych wydatków związanych z rehabilitacją lub kształceniem dziecka w wieku: do ukończenia 16. roku życia (jeżeli legitymuje się orzeczeniem o niepełnosprawności) lub powyżej 16. roku życia do ukończenia 24. roku życia (jeżeli legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności).

SPECJALNY ZASIŁEK OPIEKUŃCZY

Zasiłek przysługuje osobom, na których ciąży obowiązek alimentacyjny, a także małżonkom, jeżeli nie podejmują zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej - w celu sprawowania stałej opieki nad osobą z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności. Ponadto muszą zostać spełnione następujące wskazania: konieczność stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

ŚWIADCZENIE PIELEGNACYJNE

Przysługuje z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej przysługuje matce albo ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka, osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną lub innym osobom, na których ciąży obowiązek alimentacyjny (z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności - jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności).

Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje, jeżeli niepełnosprawność osoby wymagającej opieki powstała:

- 1) nie później niż do ukończenia 18 roku życia,
- 2) w trakcie nauki w szkole lub szkole wyższej, jednak nie później niż do ukończenia 25 roku życia.

RENTA SOCJALNA

Przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało: przed ukończeniem 18. roku życia; w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej (przed ukończeniem 25. roku życia) albo w trakcie kształcenia w szkole doktorskiej, studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

Dodatkowo, osoby niepełnosprawne mogą skorzystać z dofinansowań i pomocy na terenie Gminy Margonin w postaci usług opiekuńczych.

3.2.4. Problemy osób starszych

Starość to nieuchronny etap życia każdego człowieka, pomimo to pojęcie starości nie zostało jeszcze jednoznacznie zdefiniowane. Za podstawowe cechy starości uznaje się stopniowy wzrost zależności od otoczenia, demencja i szczególnie widoczne postępujące ograniczenie ruchowe. Główne problemy osób starszych to uczucie izolacji i braku przydatności w ukształtowanej hierarchii społecznej, a także samotność i w dużej mierze życie w ubóstwie. Rozpropagowany kult pięknego ciała i młodości prowadzi do spychania na margines osób starszych oraz wykluczenia z życia zawodowego i społecznego.

Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) za początek starości uznaje 60 rok życia. Wyróżnia trzy zasadnicze etapy starości:

- 60 – 75 rok życia – wiek podeszły (tzw. wczesna starość);
- 75 – 90 rok życia – wiek starczy (tzw. późna starość);
- 90 rok życia i powyżej – wiek sędziwy (tzw. długowieczność).

Według danych GUS na terenie Gminy w 2018 roku mieszkało 1 331 osób starszych. 55,82% tych osób stanowiły kobiety.

Tabela 18. Osoby starsze na terenie Gminy Margonin w 2018 roku

Grupa wiekowa	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
60-64 lata	451	212	239
65-69 lat	343	155	188
70-74 lata	249	113	136
75-79 lat	114	53	61
80-84 lata	91	36	55
Powyżej 85	83	19	64
Razem	1 331	588	743

Źródło: Dane GUS

WYKLUCZENIE CYFROWE

Osoby wykluczone cyfrowo nie posiadają lub nie mają dostępu do technologii cyfrowych, przez co różnią się z osobami, które w tej sferze poruszają się sprawnie i efektywnie. Im starsze osoby, tym rzadziej korzystają z Internetu, zwykle z powodu braku umiejętności i przeszkolenia w tym zakresie lub braku chęci.

W zakresie wykluczenia cyfrowego kluczowym rozwiązaniem jest rozwijanie u osób starszych umiejętności korzystania z Internetu poprzez różnego rodzaju szkolenia lub poradniki oraz podkreślanie zalet z płynących z tego działania.

Projekt „Cyfrowa Wielkopolska” działający również na terenie przedmiotowej Gminy obejmuje właśnie wyżej wymienione działania. Prowadzone są szkolenia kompetencji cyfrowych na podstawowym i zaawansowanym poziomie oraz projekty animacyjne.

USŁUGI OPIEKUŃCZE

Mieszkańcy Gminy Margonin mogą zwrócić się o pomoc w formie usług opiekuńczych do Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Należy złożyć pisemną prośbę, a następnie pracownik socjalny odwiedzi osobę oczekującą pomocy w jej mieszkaniu, przeprowadzi wywiad środowiskowy i oceni sytuację życiową podopiecznego. Od tej oceny zależeć będzie ustalenie wysokości ewentualnej odpłatności za usługi, zakres ich wykonywania oraz ilość przyznanych godzin.

Odpłatność za świadczone usługi opiekuńcze ustala się zgodnie z Uchwałą Nr II/19/2018 Rady Miasta i Gminy Margonin z dnia 12 grudnia 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia z opłat, jak również trybu ich pobierania.

Ponadto MGOPS w Margoninie zatrudnia 2 opiekunki, które łącznie w roku 2018 świadczyły usługi u 12 osób wymagających opieki. W latach 2014-2018 liczba osób objętych opieką wzrosła. Poniżej przedstawiono dane dotyczące poprzednich lat:

- 2017 – 10 osób
- 2016 – 11 osób
- 2015 – 9 osób
- 2014 – 7 osób

Usługi opiekuńcze są w Gminie świadczone odpłatnie i uzależnione są od wysokości dochodu.

DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ

Na terenie Gminy Margonin nie funkcjonuje dom pomocy społecznej. Najbliższy dom pomocy społecznej znajduje się w sąsiedniej gminie Chodzież.

Osoby niepełnosprawne dowożone są samochodem typu bus przystosowanym do przewozu tych osób do Środowiskowego Domu Samopomocy w Gołańczy. W 2018 roku dowożonych do tego miejsca było 6 osób.

3.2.5. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego

Rodzina to podstawowa jednostka społeczna, na której opiera się istnienie całego społeczeństwa. Jest powołana do rozwoju jednostkowego i najpełniej kształtuje życie człowieka. To najlepsze naturalne środowisko, w którym dziecko jest otoczone opieką oraz ma możliwość rozwijania swoich umiejętności i zaspokajania podstawowych potrzeb.

Właściwemu funkcjonowaniu rodziny może zagrażać bardzo dużo czynników, wśród których istotną rolę odgrywają dysfunkcje społeczne. Główne źródła dezorganizacji rodzin stanowią: przemoc, alkoholizm, narkomania, długotrwałe bezrobocie czy ubóstwo. Takie zjawiska są przyczyną problemów z brakiem integracji i rozwoju przestrzeni sąsiedzkiej. Jeżeli w rodzinie pojawiają się powyższe dysfunkcje, odpowiednie instytucje i służby zobligowane są do podjęcia na jej rzecz odpowiednich działań. Należy wspierać rodzinę, by przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie.

Zastosowane rozwiązania powinny polegać na kooperacji różnych podmiotów wsparcia społecznego, głównie po to, aby udzielona pomoc dawała jak największe prawdopodobieństwo dobrego rozwiązania problemów rodzin dysfunkcyjnych. Oprócz wsparcia finansowego powinno uwzględnić się również pomoc psychologów, pedagogów czy policji, po to, by walczyć z trudnościami i rozwijać umiejętności wychowawcze rodzin oraz budować więzi rodzinne.

W przypadkach bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych rodziny mogą liczyć na wsparcie ze strony MGOPS. W poniższej tabeli przedstawione zostały dane dotyczące liczby rodzin i osób w rodzinach, które korzystały z pomocy społecznej w wyniku bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego.

Liczba beneficjentów korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego na terenie Gminy wyniosła w 2018 roku 10 rodzin. Liczba ta ulegała wahaniom na przestrzeni badanego okresu. W 2014 roku było to 8 rodzin (w tym 44 osoby).

Tabela 19. Beneficjenci pomocy społecznej z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego na terenie Gminy Margonin

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2018
Liczba rodzin	8	14	11	8	10
Liczba osób w rodzinach	44	60	46	25	32

Źródło: Dane MGOPS w Margoninie

Pomoc z tytułu potrzeby ochrony macierzyństwa, w tym wielodzietności w 2018 roku otrzymały 44 rodziny. W latach 2014-2018 liczba osób objętych pomocą z tego tytułu wahała się i w 2018 roku wyniosła 185.

Tabela 20. Beneficjenci pomocy społecznej z tytułu potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności na terenie Gminy Margonin

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2018
Liczba rodzin	44	50	42	42	44
Liczba osób w rodzinach	191	219	187	176	185

Źródło: Dane MGOPS w Margoninie

FUNDUSZ ALIMENTACYJNY

Świadczenie z funduszu alimentacyjnego jest wypłacane na dziecko, jeśli jeden z rodziców dziecka nie płaci alimentów. Świadczenie wypłaca gmina właściwa ze względu na zamieszkanie dziecka, do ukończenia przez nie 25 roku życia (powyżej 18 roku życia wypłata jest kontynuowana, jeśli dziecko się uczy). Wysokość świadczenia uzależniona jest od wysokości zasądzonych alimentów, jednak nie może być wyższa niż 500 zł na dziecko. Świadczenie jest realizowane w przypadku kontynuowania nauki u dziecka, które ma uznany stopień niepełnosprawności umiarkowany lub znaczny.

Świadczenie z funduszu alimentacyjnego może otrzymać osoba, która spełnia kryterium dochodowe, które od 1 lipca 2019 roku wynosi 800 zł na osobę w rodzinie. Świadczenia nie będą przysługiwać w wypadku, gdy:

- dziecko zostało umieszczone w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie lub w pieczy zastępczej,
- dziecko zawarło związek małżeński.

Gmina w każdej chwili może wstrzymać wypłatę świadczenia z funduszu alimentacyjnego, mimo że jest ono przyznawane na określony okres czasu. Stanie się to, gdy:

- osoba uprawniona odmówi udzielenia bądź nie udzieli w wyznaczonym terminie wyjaśnień, co do okoliczności mających wpływ na prawo do świadczeń,
- osoba uprawniona odmówi udzielenia organowi prowadzącemu postępowanie egzekucyjne informacji mających wpływ na skuteczność egzekucji lub udzieli informacji nieprawdziwych,
- osoba uprawniona nie podejmuje świadczeń przez trzy kolejne miesiące kalendarzowe.

W latach 2014-2018 liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego spadła, co wpłynęło również na zmniejszenie ogólnej kwoty świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Liczba rodzin jednak pobierających to świadczenie jednak wzrosła o 1 rodzinę.

Tabela 21. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego na terenie Gminy Margonin w latach 2014-2018

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2018
Liczba osób	74	69	64	58	58
Liczba rodzin	41	42	42	42	42
Kwota świadczeń z funduszu alimentacyjnego [zł]	297 670	297 601	287 951	260 440	255 231

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej za rok 2018

ASYSTENT RODZINY

Asystent rodziny to osoba, która przez pewien czas wspiera rodzinę, aby w przyszłości samodzielnie potrafiła pokonywać trudności życiowe. Towarzyszy rodzinie we wprowadzeniu zmian w swoim myśleniu, zachowaniu oraz otoczeniu, koniecznych do tego, aby środowisko rodzinne sprzyjało bezpieczeństwu i prawidłowemu rozwojowi dzieci.

Zadaniami asystenta rodziny są:

- prowadzenie poradnictwa i edukacji dla rodzin będących w trudnej sytuacji życiowej oraz udzielenia informacji na temat pomocy świadczonej przez właściwe instytucje rządowe, samorządowe i organizacje pozarządowe,
- udzielenie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, a dokładnie w znalezieniu pracy, podnoszeniu kwalifikacji zawodowych oraz zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego,

- współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny,
- sporządzenie planu pracy z rodziną we współpracy z zespołem interdyscyplinarnym,
- monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną,
- sporządzanie na wniosek Sądu opinii o rodzinie i jej członkach,
- współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą, na podstawie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

MGOPS w Margoninie corocznie pozyskuje pieniądze z programu „Program asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej” ogłaszanego przez MRPiPS.

Poniższa tabela przedstawia liczbę rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, w tym dzieci w latach 2014 – 2018 na terenie Gminy Margonin.

Tabela 22. Rodziny objęte wsparciem asystenta Gminy Margonin w latach 2014 - 2018

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2018
Liczba asystentów rodziny	0	1	1	1	1
Liczba rodzin, które korzystały z usług asystentów rodziny	0	7	7	9	7

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej za 2018 rok

Od stycznia 2017 roku zgodnie z ustawą z 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin *Za życiem* kobieta w ciąży i jej rodzina, w której przyjdzie albo przyszło na świat ciężko chore dziecko; kobiety, które otrzymały informacje o tym, że ich dziecko może umrzeć w trakcie ciąży lub porodu; kobiety, których dziecko zmarło bezpośrednio po porodzie na skutek wad wrodzonych, a także kobiety, które po porodzie nie oddadzą dzieci do domu dziecka, mają prawo do skorzystania ze wsparcia asystenta rodziny.

Zgodnie z przepisami rodzina jest uprawniona do porad w zakresie:

- przewyciężenia trudności w pielęgnacji i wychowaniu dziecka,
- wsparcia psychologicznego,
- pomocy prawnej, w szczególności w zakresie praw rodzicielskich i uprawnień pracowniczych,
- dostępu do rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz świadczeń opieki zdrowotnej.

USTAWA „ZA ŻYCIEM”

Jest to ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin. Jednorazowe świadczenie przysługuje matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu, opiekunowi faktycznemu dziecka bez względu na dochód. Świadczenie to przysługuje z tytułu urodzenia się żywego dziecka posiadającego

zaświadczenie potwierdzające ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu wystawione przez lekarza ubezpieczenia zdrowotnego posiadającego specjalizację II stopnia lub tytuł specjalisty w dziedzinie położnictwa i ginekologii, perinatologii lub neonatologii. Jednorazowe świadczenie przysługuje, jeżeli kobieta pozostawała pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do porodu.

ŚWIADCZENIA RODZINNE

Świadczenia rodzinne realizowane są na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2018 r. poz. 2200 z późn. zm.), Rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 czerwca 2019 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczenia wychowawczego oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach niezbędnych do ustalenia prawa do świadczenia wychowawczego (Dz.U. z 2019 r. poz. 1177), Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 31 lipca 2018 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna (Dz.U. z 2018 r. poz. 1497).

ŚWIADCZENIE PIELEGNACYJNE

Od 1 stycznia 2010 r. przyznanie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego nie jest uzależnione od spełnienia kryterium dochodowego. Świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej przysługuje:

1. matce albo ojcu;
2. innym osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 2019 r. poz. 2086) ciąży obowiązek alimentacyjny;
3. opiekunowi faktycznemu dziecka (tj. osobie faktycznie opiekującej się dzieckiem, która wystąpiła z wnioskiem do sądu rodzinnego o przysposobienie dziecka):
 - jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji, albo osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Osobie innej niż spokrewniona w pierwszym stopniu, na której ciąży obowiązek alimentacyjny, świadczenie pielęgnacyjne przysługuje, pod warunkiem, że nie ma osoby spokrewnionej w pierwszym stopniu albo, gdy osoba ta nie jest w stanie sprawować opieki nad osobą niepełnosprawną.

Świadczenie pielęgnacyjne nie przysługuje, jeżeli:

1. osoba sprawująca opiekę ma ustalone prawo do emerytury, renty, renty socjalnej, zasiłku stałego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego;
2. osoba wymagająca opieki:
 - pozostaje w związku małżeńskim,
 - została umieszczona w rodzinie zastępczej, z wyjątkiem rodziny zastępczej spokrewnionej z dzieckiem, na której ciąży obowiązek alimentacyjny, albo w związku z koniecznością kształcenia, rewalidacji lub rehabilitacji w placówce zapewniającej całodobową opiekę, w tym w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym i korzysta w niej z całodobowej opieki przez więcej niż 5 dni w tygodniu, z wyjątkiem zakładów opieki zdrowotnej;
3. osoba w rodzinie ma ustalone prawo do wcześniejszej emerytury na to dziecko;
4. osoba w rodzinie ma ustalone prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego albo do świadczenia pielęgnacyjnego na to lub na inne dziecko w rodzinie;
5. na osobę wymagającą opieki członek rodziny jest uprawniony za granicą do świadczenia na pokrycie wydatków związanych z opieką, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

ZASIŁEK DLA OPIEKUNÓW

W dniu 15.05.2014 r. weszła w życie ustawa z 4 kwietnia 2014 roku o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz.U z 2017 r. poz. 2092), w której określono warunki nabywania oraz zasady ustalania i wypłacania zasiłków dla opiekunów osobom, które utraciły prawo do świadczenia pielęgnacyjnego z dniem 1 lipca 2013 r. w związku z wygaśnięciem z mocy prawa decyzji przyznającej prawo do świadczenia pielęgnacyjnego na podstawie art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 7 grudnia 2012 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2012 r. poz. 1548 oraz Dz.U. z 2013 r. poz. 1557) z dniem 1 lipca 2013r.

Zasiłek dla opiekuna przysługuje:

- za okresy od dnia 1 lipca 2013 r. do dnia poprzedzającego dzień wejścia w życie ustawy, w których osoba spełniała warunki do otrzymania świadczenia pielęgnacyjnego określone w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2018 r., poz. 2220, z późn. zm.) w brzmieniu obowiązującym w dniu 31 grudnia 2012 r. (bez ograniczenia wiekowego powstania niepełnosprawności, ale z zachowaniem kolejności obowiązku alimentacyjnego);
- od dnia wejścia w życie ustawy, jeżeli osoba spełnia warunki do otrzymania świadczenia pielęgnacyjnego określone w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych w brzmieniu obowiązującym w dniu 31 grudnia 2012 r. (bez ograniczenia wiekowego powstania niepełnosprawności, ale z zachowaniem kolejności obowiązku alimentacyjnego);

ŚWIADCZENIE RODZICIELSKIE

Od stycznia 2016 r. realizowane jest świadczenie rodzicielskie należące do katalogu świadczeń rodzinnych. Postępowanie w sprawie przyznania świadczeń rodzicielskich kończy się wydaniem decyzji administracyjnej.

Świadczenie rodzicielskie to wypłacane po urodzeniu dziecka wsparcie finansowe dla rodziców, którzy nie mają uprawnień do zasiłku macierzyńskiego (nie podlegają ubezpieczeniu chorobowemu). Mogą więc z niego skorzystać m. in. studenci, osoby bezrobotne (niezależnie od tego czy są zarejestrowane w urzędzie pracy czy nie), osoby pracujące na podstawie umów zlecenia i o dzieło oraz rolnicy.

Zasadniczo świadczenie przysługuje matce dziecka. Świadczenie rodzicielskie przysługuje również ojcu dziecka w przypadku:

- Skrócenia okresu pobierania świadczenia rodzicielskiego na wniosek matki dziecka po wykorzystaniu przez nią tego świadczenia za okres co najmniej 14 tygodni od dnia urodzenia dziecka,
- Śmierci matki dziecka,
- Porzucenia dziecka przez matkę.

Świadczenie rodzicielskie przysługuje także:

- opiekunowi faktycznemu dziecka (tj. osobie faktycznie opiekującej się dzieckiem, jeżeli wystąpiła z wnioskiem do sądu rodzinnego o przysposobienie dziecka) w przypadku objęcia opieką dziecka w wieku do ukończenia 7. roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego – do ukończenia 10. roku życia;

- rodzinie zastępczej, z wyjątkiem rodziny zastępczej zawodowej, w przypadku objęcia opieką dziecka w wieku do ukończenia 7. roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego – do ukończenia 10. roku życia;
- osobie, która przysposobiła dziecko, w przypadku objęcia opieką dziecka w wieku do ukończenia 7. roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego – do ukończenia 10. roku życia.

Świadczenie rodzicielskie wynosi 1 000 zł netto miesięcznie i jest przyznawane niezależnie od dochodu rodziny.

Świadczenie rodzicielskie nie przysługuje w następujących przypadkach:

- nie otrzymują go osoby otrzymujące zasiłek macierzyński;
- w momencie, gdy jeden rodzic otrzymuje zasiłek macierzyński, drugi rodzic/opiekun nie będzie mógł skorzystać ze świadczenia rodzicielskiego;
- świadczenie nie będzie przysługiwać również wtedy, gdy rodzice/opiekunowie korzystają z tego typu świadczeń z tytułu urodzeniu dziecka w innych systemach niż powszechny system ubezpieczeniowy (np. funkcjonariusze służb mundurowych);
- gdy dziecko zostało umieszczone w pieczy zastępczej (w przypadku matki lub ojca lub osoby, która przysposobiła dziecko);
- gdy rodzic/opiekun nie sprawuje lub zaprzestał sprawowania osobistej opieki nad dzieckiem, np. w związku z wykonywaniem pracy zarobkowej uniemożliwiającej sprawowanie tej opieki;
- gdy w związku z wychowywaniem / opieką nad tym samym dzieckiem jest już ustalone prawo do świadczenia rodzicielskiego, dodatku do zasiłku rodzinnego w okresie urlopu wychowawczego, świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego lub zasiłku dla opiekuna;
- gdy osobom uprawnionym do świadczenia rodzicielskiego przysługuje za granicą świadczenie o podobnym charakterze do świadczenia rodzicielskiego, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

Osoba pobierająca świadczenie rodzicielskie nie może jednocześnie wykonywać pracy, która uniemożliwia jej sprawowanie osobistej opieki nad dzieckiem.

ŚWIADCZENIE WYCHOWAWCZE „RODZINA 500+”

Gmina Margonin działa zgodnie z realizowanym na terenie całego kraju programem wsparcia dla rodzin wychowujących dzieci „Rodzina 500 Plus”, który reguluje ustawa z dnia

11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz.U. 2018 poz. 2134 z późn. zm.) Program polega na wypłacaniu rodzinom świadczenia wychowawczego w wysokości 500,00 zł miesięcznie na dziecko, co ma zapewnić częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Od 1 lipca 2019 roku programem objęto wszystkie dzieci do 18 roku życia bez względu na dochody uzyskiwane przez rodzinę. Świadczenie to można otrzymać składając wniosek do Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Margoninie.

JEDNORAZOWA ZAPOMOGA Z TYTUŁU URODZENIA SIĘ DZIECKA „BECIKOWE”

O tym czy rodzina otrzyma zapomogę z tytułu urodzenia dziecka decyduje wysokość dochodu rodziny w przeliczeniu na osobę. Kwota ta nie może przekroczyć 1 922 zł. Należy podkreślić, że matka dziecka od co najmniej 10 tygodnia ciąży do porodu musi korzystać z opieki medycznej. Aktualna wysokość pomocy to 1 000 zł na jedno dziecko i zapomoga ta wydawana jest jednorazowo. Aby otrzymać „Becikowe” należy złożyć odpowiedni wniosek, zaświadczenie lekarskie potwierdzające opiekę medyczną rozpoczętą nie później niż od 10 tygodnia ciąży oraz oświadczenie o dochodach, a także inne oświadczenie, jeśli instytucja o taki wniosek poprosi.

Od 01.01.2018 r. MGOPS w Margoninie realizuje Uchwałę Nr XL/457/2017 Rady Miasta i Gminy Margonin z dnia 14 grudnia 2017 r. w sprawie udzielenia osobom zamieszkałym na terenie Miasta i Gminy Margonin jednorazowego wsparcia rzeczowego z tytułu urodzenia się dziecka. W 2018 r. jednorazowe wsparcie rzeczowe otrzymało 70 wnioskodawców po 1 000 zł.

ŚWIADCZENIE „DOBRY START”

Od 1 lipca 2018 r. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Margoninie realizuje rządowy program „Dobry start”. Zgodnie z brzmieniem rozporządzenia Rady Ministrów z 30 maja 2018 r, świadczenie przysługuje raz w roku w kwocie 300 zł. na dziecko uczące się w szkole, aż do ukończenia przez nie 20. roku życia. Dzieci niepełnosprawne, uczące się w szkole, otrzymują świadczenie do ukończenia przez nie 24. roku życia. Świadczenie to przysługuje rodzicom, opiekunom faktycznym, opiekunom prawnym, rodzinom zastępczym, osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka, dyrektorom placówek opiekuńczo-wychowawczych, dyrektorom regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych – raz w roku na dziecko oraz osobom uczącym się – raz w roku bez względu na dochód rodziny. „Dobry start” nie przysługuje natomiast dzieciom lub osobom uczącym się umieszczonym w domu pomocy społecznej, schronisku dla nieletnich, zakładzie poprawczym, areszcie śledczym, zakładzie karnym, szkole wojskowej lub innej szkole, jeżeli instytucje te

zapewniają nieodpłatnie pełne utrzymanie, bądź na dziecko z tytułu rozpoczęcia rocznego przygotowania przedszkolnego (zerówka).

KARTA DUŻEJ RODZINY

Karta Dużej Rodziny to rządowy program finansowany ze środków budżetu państwa, skierowany do rodzin mających na utrzymaniu co najmniej troje dzieci, niezależnie od tego jakim dochodem dysponuje rodzina. Posiadacze Karty Dużej Rodziny mogą korzystać z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej czy transportowej na terenie całego kraju. Karta Dużej Rodziny przyznawana jest bezpłatnie, przy czym wyjątek stanowi wydanie duplikatu oraz wydanie karty w formie elektronicznej, w przypadku gdy: członkowi rodziny wielodzietnej, na jego wniosek, wydana już została wyłącznie karta tradycyjna i następnie członek rodziny wielodzietnej wnioskuję o kartę elektroniczną albo członkowi rodziny wielodzietnej, na jego wniosek, udostępniona już została karta elektroniczna i następnie członek rodziny wielodzietnej wnioskuję o wydanie karty tradycyjnej.

Od 2014 roku na terenie Gminy wydano 756 Kart Dużej Rodziny.

W poniższej tabeli przedstawiono świadczenia rodzinne przyznawane w Gminie Margonin w roku 2018 w zakresie ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Tabela 23. Świadczenia rodzinne przyznane w Gminie Margonin w 2018 r. w zakresie realizacji ustawy o świadczeniach rodzinnych

Wyszczególnienie	Liczba świadczeń	Kwota wypłaconych świadczeń
Zasiłki rodzinne	6 509	763 148,00
Dodatki do zasiłków rodzinnych, z tego tytułu:	3 041	369 056,59
Urodzenie dziecka	44	44 000,00
Opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	97	37 404,59
Samotnego wychowania dziecka	210	40 530,00
Kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	502	53 160,00
Rozpoczęcia roku szkolnego	392	39 240,00
Na pokrycie wydatków związanych z zamieszkaniem w miejscowości, w której znajduje się szkoła	112	12 656,00
Na pokrycie wydatków związanych z dojazdem do miejscowości, w której znajduje się szkoła	689	47 541,00
Wychowanie dziecka w rodzinie wielodzietnej	995	94 525,00
Zasiłki pielęgnacyjne	2 367	373 839,00
Świadczenia pielęgnacyjne	275	406 104,00
Jednorazowa zapomoga z tyt. Urodzenia dziecka	65	65 000,00

Wyszczególnienie	Liczba świadczeń	Kwota wypłaconych świadczeń
Specjalny Zasiłek dla Opiekuna	131	70 668,00
Zasiłek dla Opiekuna	36	19 320,00
Świadczenie rodzicielskie	316	294 665,50
„Złotówka za złotówkę”	931	45 266,97
Jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia się dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka – „Za życiem”	3	12 000,00

Źródło: Dane MGOPS w Margoninie

W ramach wypłaty świadczeń pielęgnacyjnych i specjalnego zasiłku opiekuńczego oraz zasiłku dla opiekuna opłacono składki emerytalno-rentowe w wysokości 110 956,28 zł. Realizacja wypłat świadczeń rodzinnych odbywa się z dotacji na zadania zlecone z Budżetu Państwa.

Na terenie Gminy funkcjonuje Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 1 w Studźcach. Jest to placówka zapewniająca całodobową opiekę i wychowanie dzieciom i młodzieży potrzebującym pomocy w tym zakresie. Przyjmuje się tam dzieci w przypadku, gdy nie ma możliwości umieszczenia ich w rodzinnej pieczy zastępczej lub gdy nie jest to zalecane.

Ponadto na badanym obszarze funkcjonują trzy świetlice środowiskowe – w Próchnowie, Lipinach i Radwankach. Ich głównymi zadaniami jest prowadzenie zajęć dla uczestników grup środowiskowo terapeutycznych skupiających dzieci i młodzież z rodzin dysfunkcyjnych i z występującym uzależnieniem od alkoholu. Organizowane są zabawy, gry o charakterze edukacyjnym, rozwojowym i sportowym, a także imprezy okolicznościowe z udziałem dzieci i ich rodziców.

3.2.6. Uzależnienia

Uzależnienie to odczuwalny przez osobę przymus zażywania określonych środków, które mogą powodować skutki niebezpieczne dla zdrowia lub życia.

Przyczyny uzależnień mogą być:

- psychospołeczne – zaburzone oddziaływanie środowiska rodzinnego i szkolno-wychowawczego, czego przyczyną są różnorodne niepowodzenia w życiu (w sferze zawodowej lub osobistej), co w konsekwencji może doprowadzić do wycofania się jednostki w świat iluzji,
- biopsychiczne – zaburzenia emocjonalne i związana z nimi podatność na uzależnienia, zaburzony rozwój osobowości, nadpobudliwość psychiczna,

- kulturowe – potrzeba odniesienia sukcesu, zbyt mała ilość rozrywek, brak atrakcyjnych zajęć, brak celów i perspektyw, ogólna dostępność środków odurzających, sprzeciw wobec obowiązujących i społecznie akceptowanych systemów norm i wartości.

Najczęściej występującymi uzależnieniami jest alkoholizm i narkomania. Nadużywanie alkoholu, czy sięganie po narkotyki jest bardzo poważnym problemem społecznym, który prowadzi do wzrostu przemocy w rodzinie i przestępczości. Efektem tego może być także izolacja społeczna i problemy finansowe. Niestety te uzależnienia zbierają swoje żniwo wśród młodzieży i dzieci, które zafascynowane panującą modą sięgają po używki. Przeciwdziałanie więc temu zjawisku musi opierać się na współpracy wielu instytucji.

W latach 2014-2018 liczba beneficjentów pomocy z powodu uzależnień od alkoholu ulegała zmianom. Problemy alkoholowe okazują się być bardziej powszechne od narkotyków na terenie Gminy Margonin. W 2018 roku liczba osób w rodzinach uzyskujących pomoc od MGOPS z powodu alkoholizmu wynosiła 27, co stanowiło 0,42% osób zamieszkujących Gminę.

Tabela 24. Liczba beneficjentów pomocy MGOPS w Margoninie z powodu uzależnień od alkoholu i narkotyków

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2018
Alkoholizm					
Liczba rodzin	15	16	13	15	16
Liczba osób w tych rodzinach	32	25	16	23	27
Narkomania					
Liczba rodzin	0	0	1	1	0
Liczba osób w tych rodzinach	0	0	1	1	0

Źródło: Dane MGOPS w Margoninie

Oprócz najczęściej spotykanych uzależnień, czyli alkoholu i narkotyków, można spotkać się także z innymi, którymi są:

- uzależnienie od dopalaczy, które wykazują działania psychoaktywne, a co za tym idzie, wywołują w organizmie stan odurzenia, euforii oraz bardzo często spotykane halucynacje. Niestety dostęp do tej substancji jest prosty i nawet można je zakupić przez Internet. Do negatywnych skutków stosowania dopalaczy należą: bóle głowy, bóle w klatce piersiowej, zaburzenia rytmu serca, bezsenność, problemy z koncentracją, stany lękowe, które w konsekwencji mogą zakończyć się samobójstwem. Leczenie tego uzależnienia wiąże się z ukończeniem programu terapeutycznego i abstynencją, co więcej osoba chora powinna uczestniczyć w tzw. grupach wsparcia.

- uzależnienie od komputera i gier komputerowych, podczas którego osoby (zwłaszcza dzieci i młodzież) wykazują ciągłą potrzebę używania komputera, zwłaszcza do grania w wszelkiego rodzaju gry komputerowe. Bardzo poważnym skutkiem tego jest często nieodróżnianie świata rzeczywistego od fikcji. W ich życiu można również dostrzec problemy społeczne, somatyczne czy psychologiczne, czyli m.in. bardzo widoczne zaniedbywanie obowiązków szkolnych i domowych, zanik więzi rodzinnych czy osłabiona siła wrażliwości moralnej.
- uzależnienie od hazardu, jego znakiem rozpoznawalnym jest nadmierne i regularne uprawianie gier hazardowych. Sytuacja ta prowadzi do zaniedbywania życia społecznego i rodzinnego, a także izolacja osoby, która cierpi na tę przypadłość. Gracz czuje konieczność, by zaspokoić swoją potrzebę w trybie natychmiastowym, co prowadzi do aktów przemocy i przestępstw, których przyczyną jest wewnętrzny przymus zdobycia środków do gry.

Na terenie Gminy funkcjonuje Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Program ten ma na celu:

- zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych oraz zagrożonych uzależnieniami,
- udzielanie rodzinom, dzieciom, młodzieży dotkniętych patologiami, w których występują problemy uzależnień pomocy: opiekuńczo-wychowawczej, społecznej, psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności dla dzieci i młodzieży,
- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 i art. 15 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 poz. 487 ze zm.),
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

Poniższa tabela prezentuje dane dotyczące pomocy udzielonej osobom uzależnionym na terenie Gminy.

Tabela 25. Pomoc udzielona osobom uzależnionym w Gminie Margonin

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2018
Liczba udzielonych porad w punkcie konsultacyjno – informacyjnym – osobom z problemem alkoholowym	40	43	40	0	0
Liczba udzielonych porad w punkcie konsultacyjno – informacyjnym – dorosłym członkom rodziny osoby z problemem alkoholowym (w tym współuzależnionych i DDA)	16	15	15	0	0
Liczba udzielonych porad w punkcie konsultacyjno – informacyjnym – osobom doświadczającym przemocy w rodzinie	3	2	2	0	0
Liczba udzielonych porad w punkcie konsultacyjno – informacyjnym – osobom stosującym przemoc w rodzinie	1	1	3	0	0
Liczba osób uzależnionych od alkoholu, z którymi prowadzili rozmowę członkowie gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych	36	39	22	18	16
Liczba osób – członków rodzin osób uzależnionych od alkoholu, z którymi prowadzili rozmowy członkowie gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych	36	39	22	8	6
Liczba osób wobec których gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	1	4	6	4	0
Liczba dzieci korzystających z programów profilaktycznych w szkołach	205	110	300	350	583
Liczba dzieci korzystających z różnych form wypoczynku	116	142	73	83	103

Źródło: Dane MGOPS w Margoninie

W Gminie Margonin funkcjonuje także Grupa wsparcia AA „ARKA” oraz Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zajmująca się także narkomanią. Osoby uzależnione mogą szukać także pomocy w Chodzieży, gdzie działa Centrum Pomocy Specjalistycznej „Remedium” z Oddziałem Dziennym Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia.

3.2.7. Bezdomność

Osoba bezdomna to jednostka niezamieszkująca w lokalu mieszkalnym i niezameldowana na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności i dowodach osobistych, a również osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym i zameldowaną na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania.

Tabela poniżej przedstawia liczbę rodzin i osób korzystających ze wsparcia MGOPS z powodu bezdomności w latach 2014-2018. Liczba osób rodzin korzystających z pomocy z powodu bezdomności w tym okresie zwiększyła się.

Tabela 26. Beneficjenci pomocy MGOPS w Margoninie z powodu bezdomności

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2018
Liczba rodzin	3	3	4	4	4
Liczba osób w rodzinach	3	3	5	4	4

Źródło: Dane MGOPS w Margoninie

Liczba osób bezdomnych w latach 2013-2018 zwiększała się. W analizowanym okresie większą część osób bezdomnych stanowili mężczyźni, z wyjątkiem roku 2013 i 2018, w których liczba bezdomnych kobiet oraz mężczyzn była taka sama. Brak w Gminie Margonin osób bezdomnych będących jednocześnie osobami niepełnosprawnymi.

Tabela 27. Liczba osób bezdomnych w Gminie Margonin

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2018
Liczba osób bezdomnych, w tym:	3	3	4	4	4
- kobiety	2	0	0	1	2
- mężczyźni	1	3	4	3	2
- niepełnosprawni	0	0	0	0	0

Źródło: Dane MGOPS w Margoninie

Bezdomni z Gminy mogą szukać pomocy w MGOPS-ie. Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Margoninie od 01.01.2019 r. współpracuje z Pilskim Centrum Pomocy Bliźniemu MONAR – MARKOT. Przedmiotem umowy jest świadczenie przez MONAR - MARKOT usług schronienia osobom bezdomnym, dla których ostatnim miejscem zameldowania jest Miasto i Gmina Margonin, poprzez zapewnienie tymczasowego miejsca w schronisku dla bezdomnych, znajdującego w się w Pile, przy ul. Długosza 33 (dla mężczyzn) i al. Niepodległości 135 (dla kobiet).

3.2.8. Przemoc w rodzinie

Przemocą w rodzinie można określić zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie lub skierowane przeciw członkowi rodziny, które narusza prawa i dobra osobiste, powodując cierpienie i szkody. Najczęstszymi przyczynami przemocy są: destrukcja podstawowych funkcji rodziny i konflikty rodzinne. Ponadto zjawiskiem często towarzyszącym przemocy w rodzinie jest alkoholizm i narkomania. Ofiarami są zazwyczaj kobiety, dzieci, osoby starsze, rzadziej mężczyźni. Wyróżniamy następujące podstawowe formy przemocy:

- fizyczna – zaliczamy do niej zachowania agresywne, o różnym stopniu nasilenia, odnoszące się do ciała, np. wymierzanie policzków, kopanie itp.,
- seksualna – zmuszanie do określonych zachowań i kontaktów seksualnych (gwałt)

- psychiczna – słowne lub niewerbalne groźby użycia przemocy wobec osoby, ten rodzaj przemocy przejawia się m.in. w zastraszaniu, poniżaniu itp.,
- ekonomiczna – celowe niszczenie czyjejś własności, pozbawianie jej środków do życia czy też stwarzanie warunków, w których nie są zaspokajane niezbędne dla przeżycia potrzeby, np.: niszczenie rzeczy, włamanie do zamkniętego osobistego pomieszczenia, kradzież, przeglądanie dokumentów, dysponowanie czyjąś własnością, zaciąganie pożyczek „na wspólne konto”, itp.

Z naukowego punktu widzenia istnieją dwa rodzaje przemocy:

- przemoc gorąca – charakteryzuje się agresją fizyczną i słowną, związana jest z odreagowywaniem emocji na osobach najbliższych oprawcy;
- przemoc chłodna – pozbawiona gwałtownych wybuchów, emocji, przypomina najczęściej realizację z góry zaplanowanego scenariusza, często stosowana w imię „wyższych celów” np. konsekwentnego wychowywania dziecka.

Źródło: <http://www.niebieskalinia.info/>; <https://www.ms.gov.pl/>

Zjawisko przemocy w rodzinie jest problemem występującym znacznie częściej niż wskazują na to oficjalne statystyki. Niejednokrotnie doświadczenie przemocy, którą stosują bliskie osoby, oddziałuje na mechanizmy psychologiczne, które to powodują, że osoby dotknięte przemocą usprawiedliwiają sprawców. Wynika z tego, że przyjęte statystyki niestety nie oddają rzeczywistej skali problemu. Przemoc w rodzinie bardzo często nazywa się problemem tzw. czterech ścian, ponadto jest procesem chronicznym i najczęściej bagatelizowanym przez osoby, które dotyka.

Zdecydowaną większość ofiar przemocy domowej w Gminie stanowią kobiety. Przeciwnością tego zjawiska jest liczba sprawców przemocy domowej – w tym przypadku większość stanowią mężczyźni. Na terenie Gminy w badanym okresie (lata 2014 – 2018) podjęto łącznie 232 interwencje domowe. W 2018 roku liczba interwencji domowych stanowiła 20,26% liczby wszystkich interwencji podjętych w tym roku.

Tabela 28. Przemoc domowa na terenie Gminy Margonin w latach 2014-2018

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2018
Liczba ofiar przemocy domowej, w tym:	33	38	29	26	19
- kobiety	30	37	26	26	20
- mężczyźni	3	1	3	1	1
- dzieci	0	0	0	1	0
Liczba sprawców przemocy domowej, w tym:	33	38	29	26	19
- kobiety	1	1	1	2	0

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2018
- mężczyźni	32	37	28	24	19
- dzieci	0	0	0	0	0
Liczba interwencji domowych, w tym:	34	31	61	59	47
- dotyczących przemocy w rodzinie	34	31	61	59	47
Liczba sporządzonych Niebieskich Kart	33	38	29	26	19

Źródło: Komisariat Policji w Margoninie

W stosunku do roku bazowego 2018 roku można zauważyć spadek liczby sporządzonych „Niebieskich kart”, która stanowi dokument służbowy wypełniany przez funkcjonariusza policji w przypadku stwierdzenia przemocy w rodzinie. Służy ona dokumentowaniu faktów związanych z przemocą w danej rodzinie oraz do oceny zagrożenia dalszą przemocą. Jest także dowodem w sprawach sądowych.

W latach 2014-2018 liczba osób korzystających z pomocy z powodu przemocy w rodzinie wahała się, a w 2018 roku w stosunku do roku 2014 spadła o 33,33%. Zjawisko to może świadczyć o zmniejszającym się problemie przemocy w rodzinie. Należy jednak zaznaczyć, że przemoc ze strony osób bliskich często związana jest z brakiem poszukiwania pomocy na zewnątrz i usprawiedliwianiem sprawców.

Tabela 29. Beneficjenci korzystający z pomocy MGOPS w Margoninie z powodu przemocy w rodzinie

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2018
Liczba rodzin	3	2	2	2	1
Liczba osób w rodzinach	12	6	6	6	8

Źródło: Dane MGOPS w Margoninie

Uchwałą Nr V/31/2011 Rada Miasta i Gminy Margonin z dnia 10 marca 2011 r. przyjęła „Miejsko – Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie”. Jest to program obejmujący teren Gminy Margonin. Celem głównym tego programu było zwiększenie skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez działania profilaktyczne, interwencyjne, wspierające ofiary przemocy i ich rodziny oraz korekcyjno-edukacyjne skierowane do sprawców.

Warto wspomnieć, że osoby z Gminy Margonin, które doświadczają przemocy mogą zgłosić się o pomoc do Zespołu Interdyscyplinarnego w Margoninie, w skład którego wchodzi następujące placówki:

- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Margoninie;
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Margoninie;

- Komenda Powiatowa Policji;
- Zespół Opieki Zdrowotnej;
- Sąd Rejonowy w Wągrowcu;
- Pedagogzy ze szkół w Margoninie, Lipinach, Radwankach;
- Dyrektor Przedszkola Samorządowego w Margoninie;
- Komendant Straży Miejskiej w Margoninie.

Zadaniem zespołu interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań wyżej wymienionych instytucji oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zespół Interdyscyplinarny w latach 2014-2018 działał następująco:

Tabela 30. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego na terenie Gminy Margonin w latach 2014-2018

Lata	Ilość powołanych posiedzeń Zespołów Interdyscyplinarnych	Ilość powołanych Grup Roboczych	Ilość zakończonych procedur Niebieskiej Karty	Ilość wszczętych procedur Niebieskiej Karty	Liczba rodzin objętych pomocą zespołu interdyscyplinarnego i grup roboczych
2014	4	13	4	4	9
2015	4	20	7	5	14
2016	4	14	8	2	11
2017	5	15	4	3	8
2018	4	18	6	1	11

Źródło: Dane MGOPS w Margoninie

Poniższa tabela przedstawia strukturę udzielonej pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie w latach 2014-2018. Najwięcej osób otrzymało wsparcie w roku 2018 – 22 przypadki udzielenia pomocy. Najmniej natomiast w roku 2014 – 4 przypadki.

Tabela 31. Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie przez Zespół Interdyscyplinarny

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2018
ogółem	4	7	11	8	22
w tym: kobiety	b.d.	7	11	8	9
w tym: mężczyźni	b.d.	0	0	0	1
w tym: dzieci	b.d.	0	0	0	12
ogółem	4	7	8	6	8
w tym: medycznego	0	5	2	1	0
w tym: psychologicznego	4	1	2	2	5
w tym: prawnego	0	1	4	2	3
w tym: socjalnego	0	0	0	0	0

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2018
w tym: zawodowego i rodzinnego	0	0	0	1	0

Źródło: Dane MGOPS w Margoninie

3.2.9. Przestępczość

Policja jest organem ścigania, który stoi na straży porządku i bezpieczeństwa. Jest to uzbrojona oraz umundurowana formacja służąca obywatelom, podlegająca ministrowi właściwemu ds. wewnętrznych. Jej głównym celem jest ochrona zdrowia i życia mieszkańców państwa. Również władze gmin są zobowiązane zapewniać obywatelom bezpieczeństwo.

Obszar Gminy Margonin jest pod kontrolą Komendy Powiatowej Policji w Chodzieży (na terenie Gminy funkcjonuje Komisariat Policji w Margoninie). Teren Gminy patrolowany jest również przez Komendę Powiatową Państwowej Straży Pożarnej w Chodzieży (na terenie samej Gminy Margonin funkcjonuje Ochotnicza Straż Pożarna) oraz Straż Miejską.

Poniższa tabela przedstawia dane otrzymane od Komisariatu Policji w Margoninie na temat liczby i rodzaju przestępstw na terenie Gminy.

Tabela 32. Przestępczość na terenie Gminy Margonin

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2018
- kradzież rzeczy obcej	38	35	30	25	24
- kradzież z włamaniem	12	21	7	10	10
- rozboje	1	1	0	0	0
- bójki i pobicia	2	3	4	2	1
- uszczerbek na zdrowiu	7	4	7	7	5

Źródło: Komisariat Policji w Margoninie

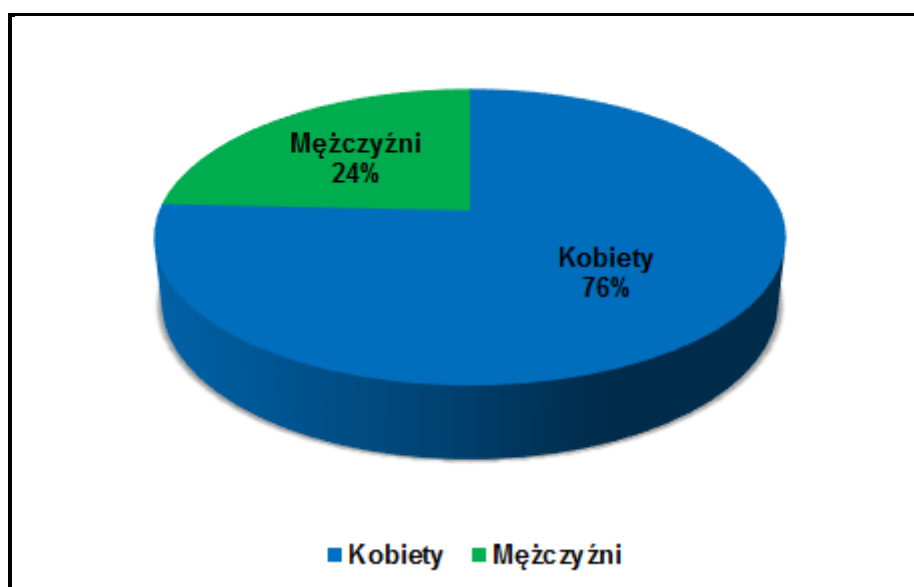
Na podstawie powyższej tabeli można zauważyć na terenie Gminy Margonin:

- spadek liczby kradzieży rzeczy obcej,
- spadek liczby kradzieży z włamaniem,
- spadek liczby rozbojów,
- spadek liczby bójek i pobić,
- w roku 2018 r. odnotowano spadek liczby uszczerbków na zdrowiu w stosunku do roku 2016 i 2017 .

3.3. Wyniki badania ankietowego

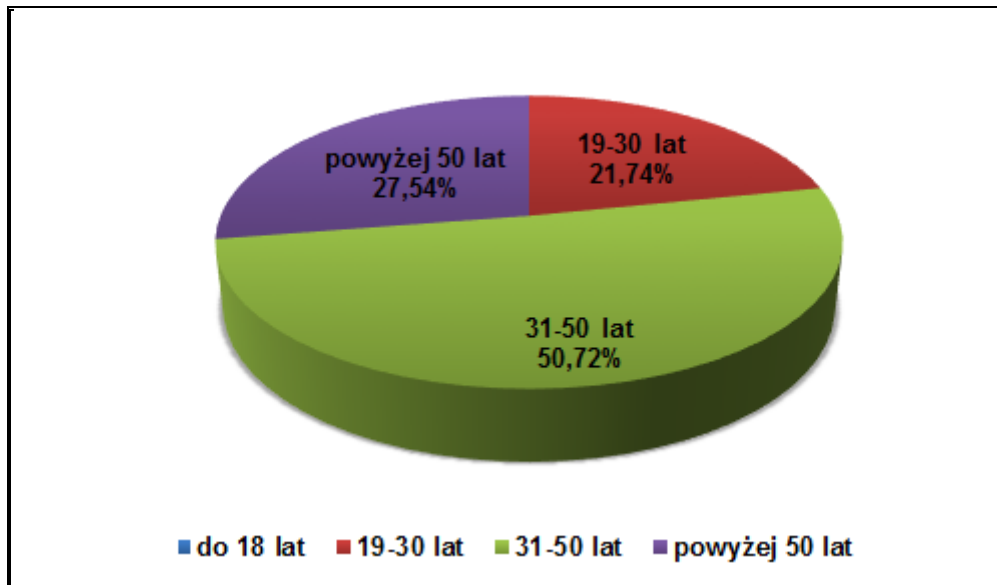
Na potrzeby opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Margonin na lata 2019-2029, na terenie Gminy Margonin przeprowadzono ankietyzację. Miała ona na celu rozpoznanie najczęściej występujących według opinii ankietowanych problemów społecznych oraz proponowanych działań, które mogłyby je rozwiązać. Respondentów poproszono o udzielenie odpowiedzi na 13 pytań, w tym 12 pytań zamkniętych i jedno otwarte. Ankietowani wyrazili swoją opinię na temat sytuacji społecznej mieszkańców Gminy. Pytania dotyczyły dostępu do służby zdrowia, ubóstwa, niepełnosprawności, osób starszych, bezpieczeństwa oraz uzależnień. W ramach badania uzyskano odpowiedzi od 60 osób. Charakterystykę ankietowanych oraz wyniki ukazano poniżej.

Wykres 4. Ankietowani według płci

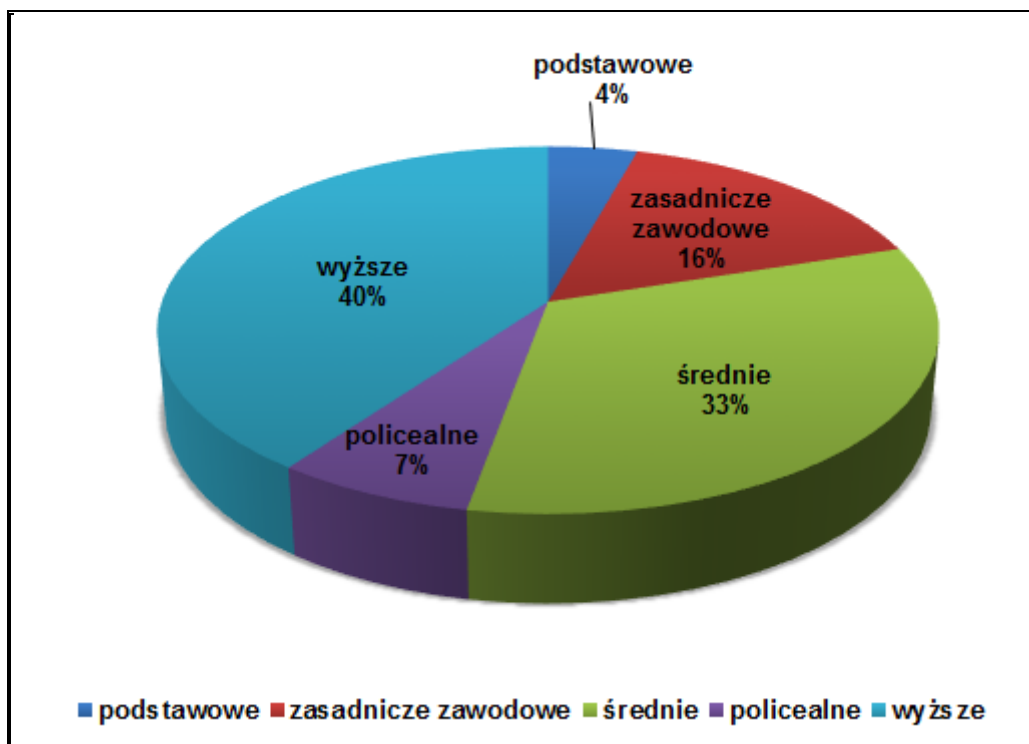
Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankietyzacji

Kobiety stanowiły zdecydowaną większość ankietowanych. Ich udział w ogólnej liczbie badanych wyniósł 76%, a udział mężczyzn wyniósł jedynie 24%.

Wykres 5. Ankietowani według wieku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankietyzacji

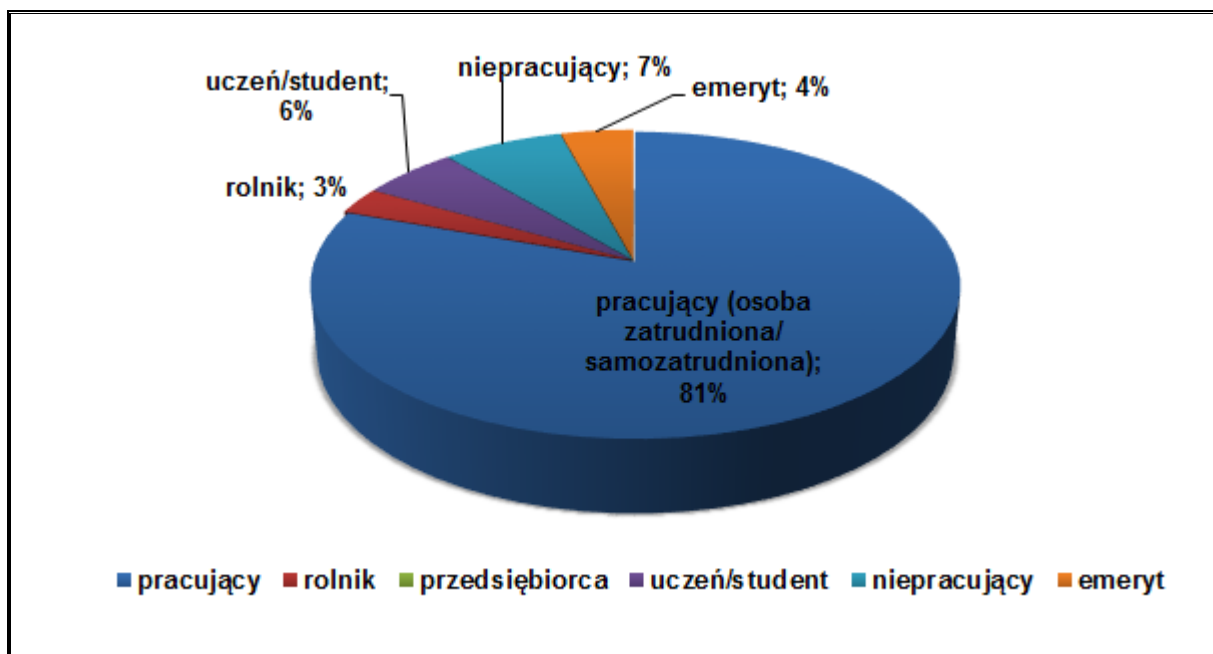
W przypadku wieku ankietowanych największy odsetek stanowiły osoby w przedziale wiekowym 31-50 lat (50,75%). Osoby w wieku powyżej 50 lat stanowiły 27,54% wszystkich ankietowanych, a najmniejszą grupą respondentów były osoby w wieku 19-30 lat (21,74%). Osoby do 18 roku życia nie wzięły udziału w ankiecie.

Wykres 6. Ankietowani według poziomu wykształcenia

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankietyzacji

Osoby z wykształceniem wyższym stanowiły 40% osób biorących udział w ankiecie. Kolejną grupą były osoby z wykształceniem średnim (33%), zasadniczym zawodowym (16%) oraz policealnym (7%). Najmniejszą grupę stanowiły osoby z wykształceniem podstawowym – 4% wszystkich ankietowanych.

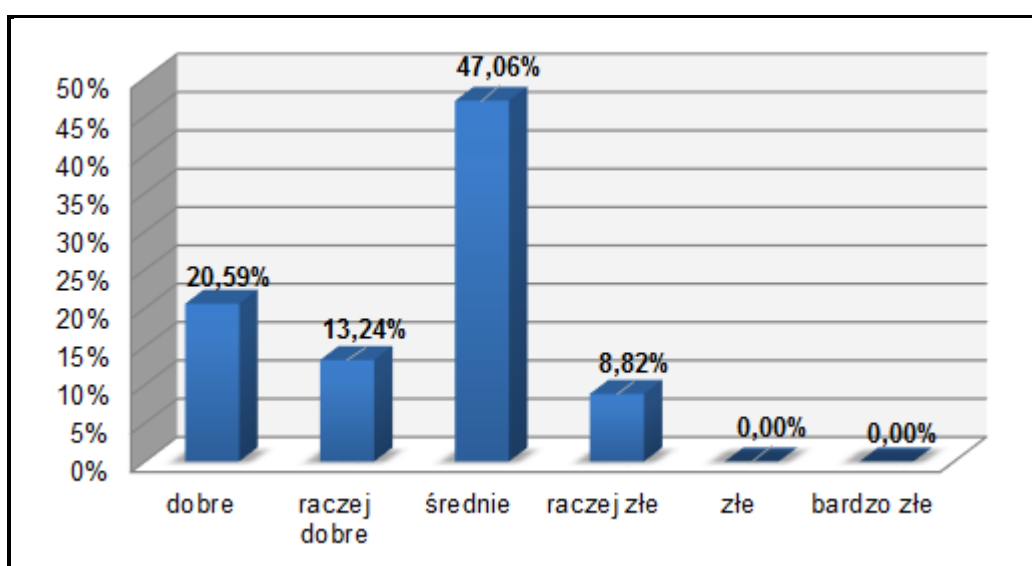
Wykres 7. Ankietowani według statusu zawodowego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankietyzacji

Osoby pracujące stanowiły największy odsetek ankietowanych (81%). Mniej licznymi grupami były osoby niepracujące (7%), uczniowie i studenci (6%), emeryci (4%) oraz rolnicy (3%). W ankiecie nie brali natomiast udziału przedsiębiorcy.

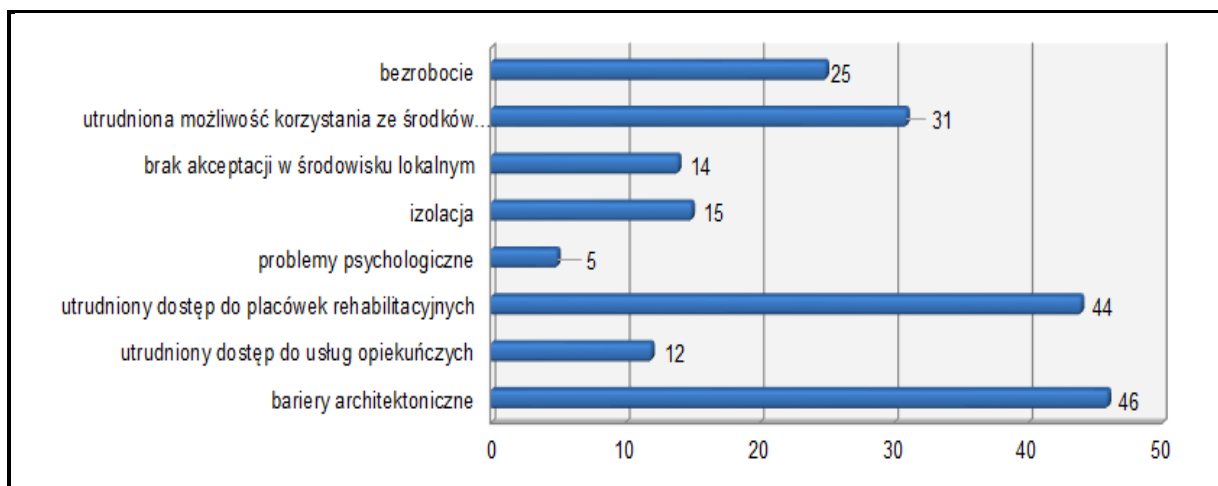
Wykres 8. Ocena aktualnych warunków życia mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankietyzacji

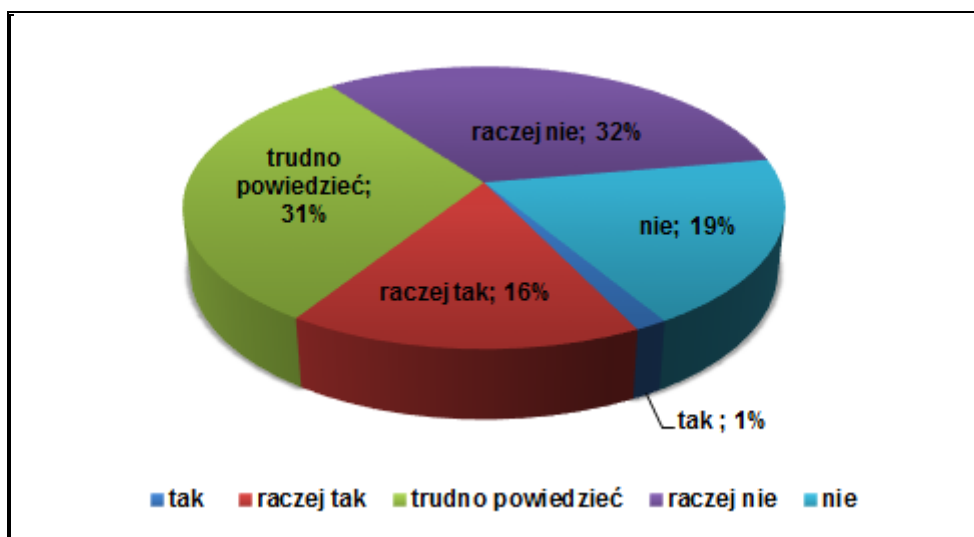
Największa część respondentów (47,06%) oceniła warunki życia w Gminie Margonin jako średnie. Następną pod względem ilości zaznaczonych odpowiedzi była ocena obecnej sytuacji jako dobrej (20,59%) oraz raczej dobrej. (13,24%). Mała część ankietowanych uważa, że warunki są raczej złe (8,82%). Żadna z zapytanych osób nie określiła sytuacji na tym obszarze jako złej lub bardzo złej.

Wykres 9. Problemy najczęściej spotykające niepełnosprawnych

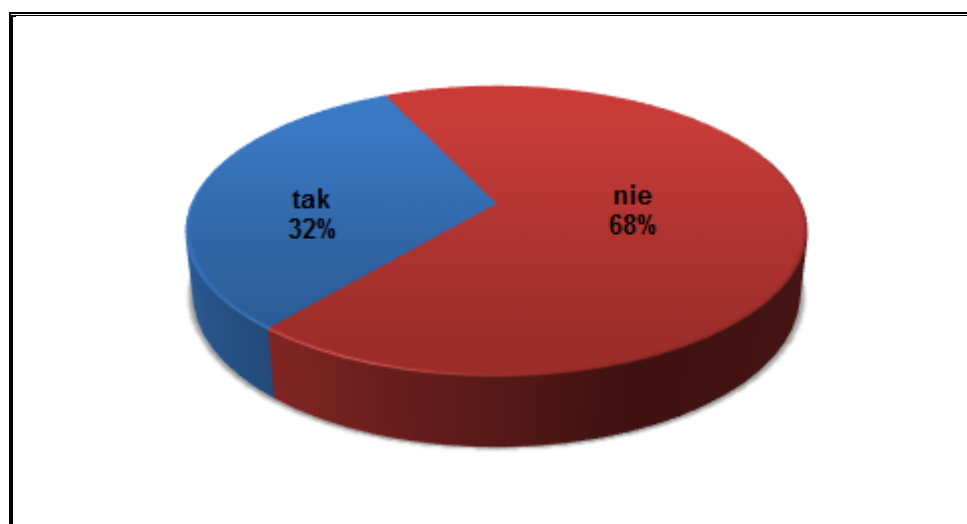
Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankietyzacji

Najczęstszym problemem napotykanym przez osoby niepełnosprawne według ankietowanych są niedogodności związane z występującymi na terenie Gminy barierami architektonicznymi. Niewiele mniej osób wskazało również na utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych. Wśród kolejnych odpowiedzi znalazły się: utrudniona możliwość korzystania ze środków transportu, bezrobocie, izolacja, brak akceptacji w środowisku lokalnym, utrudniony dostęp do usług opiekuńczych oraz problemy psychologiczne. Wobec powyższego, kluczowym działaniem na terenie Gminy w celu pomocy i zaspokojenia potrzeb osób z niepełnosprawnościami wg ankietowanych jest niwelacja barier architektonicznych oraz tworzenie placówek rehabilitacyjnych.

Wykres 10. Ocena oferty pomocy dla osób niepełnosprawnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankietyzacji

Zdania dotyczące oceny oferty pomocy dla osób niepełnosprawnych są podzielone. 32% ankietowanych odpowiedziało, że obecna oferta pomocy dla tej grupy mieszkańców raczej nie jest wystarczająca. 31% osób nie potrafiło wypowiedzieć się na ten temat. Za niewystarczającą ofertę pomocy dla niepełnosprawnych uważa 19% ankietowanych. Odpowiedzi tak i raczej tak stanowiły razem 17% odpowiedzi, co stanowi o wiele niższy odsetek od odpowiedzi negatywnych. Mieszkańcy Gminy dostrzegają braki w tym zakresie. Negatywna ocena oferty pomocy dla osób niepełnosprawnych powinna dać sygnał do wprowadzenia zmian w tym zakresie.

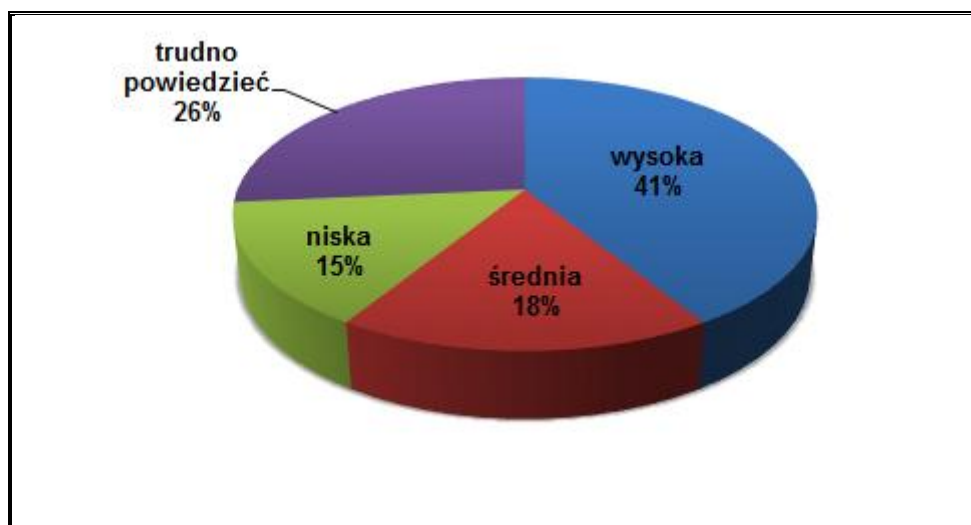
Wykres 11. Ocena dostępu do placówek opieki zdrowotnej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankietyzacji

W zakresie dostępu do opieki zdrowotnej mieszkańcy wskazywali, że jest on niewystarczający, gdyż aż 68% ankietowanych oceniło go negatywnie. Wśród najczęściej

pojawiających się odpowiedzi, czym spowodowana jest ta opinia, wskazano brak placówek specjalistycznych, w tym przede wszystkim w obszarze ginekologii.

Wykres 12. Skala problemu uzależnień

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankietyzacji

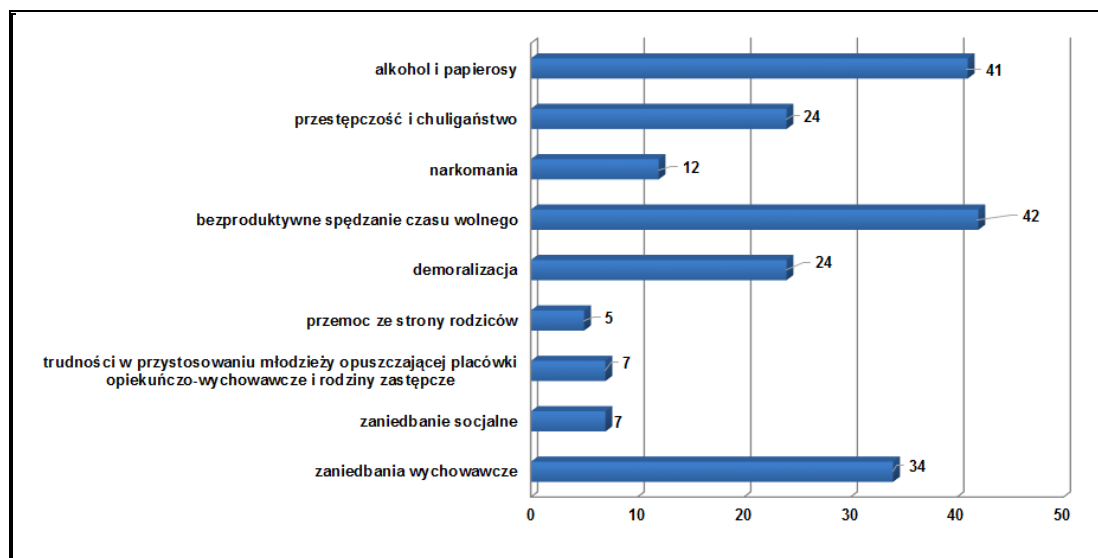
Skala uzależnień na terenie Gminy Margonin oceniana jest przez ankietowanych jako wysoka (41%). 26% zapytanych nie potrafiło wskazać problemów w tym zakresie, 18% oceniło, że występuje średni poziom zagrożenia uzależnieniami. Jedynie 15% respondentów uważa, że poziom zagrożenia uzależnieniami na terenie badanej Gminy jest niski.

Wykres 13. Zjawisko przemocy domowej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankietyzacji

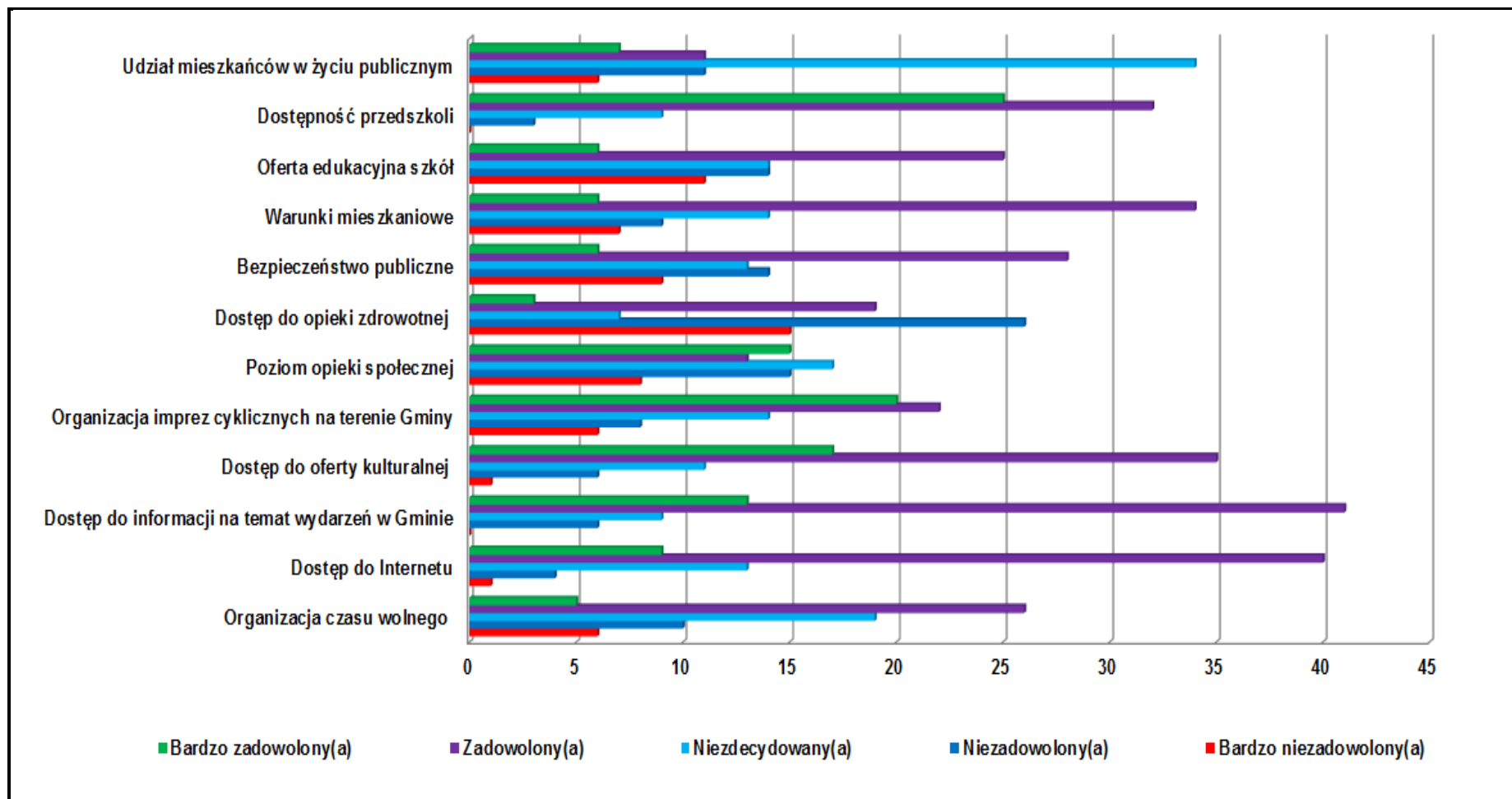
Kolejne pytanie dotyczyło poziom wiedzy ankietowanych na temat przypadków przemocy domowej na terenie Gminy. 41% respondentów słyszała o takich przypadkach, a 23% zna takie przypadki. Niewielka część badanych nie zna ofiar i sprawców przemocy domowej z tego obszaru (22%), a 14% nie słyszało nawet o takich przypadkach.

Wykres 14. Najczęściej dostrzegane zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankietyzacji

W zakresie najczęściej dostrzeganych negatywnych zjawisk, na jakie dotyczą dzieci i młodzieży ankietowani wskazywali bezproduktywne spędzanie wolnego czasu oraz sięganie po alkohol i papierosy. Innymi istotnymi problemami zauważonymi przez respondentów są zaniedbania wychowawcze, przestępczość i chuligaństwo, demoralizacja oraz narkomania.

Wykres 15. Zadowolenie ankietowanych z obecnych warunków życia

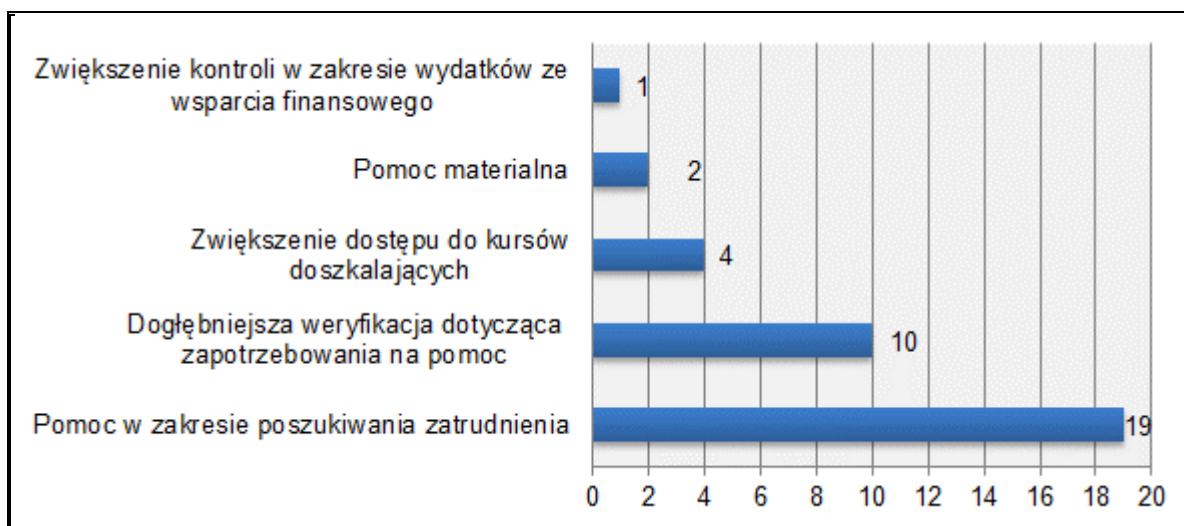

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankietyzacji

Na pytanie dotyczące poszczególnych kwestii wpływających na jakość życia mieszkańców na terenie Gminy ankietowani w większości przypadków wskazali zadowolenie z obecnych warunków. Największy poziom zadowolenia dotyczył dostępu do informacji nt. wydarzeń w Gminie, dostępu do Internetu oraz dostępu do oferty kulturalnej.

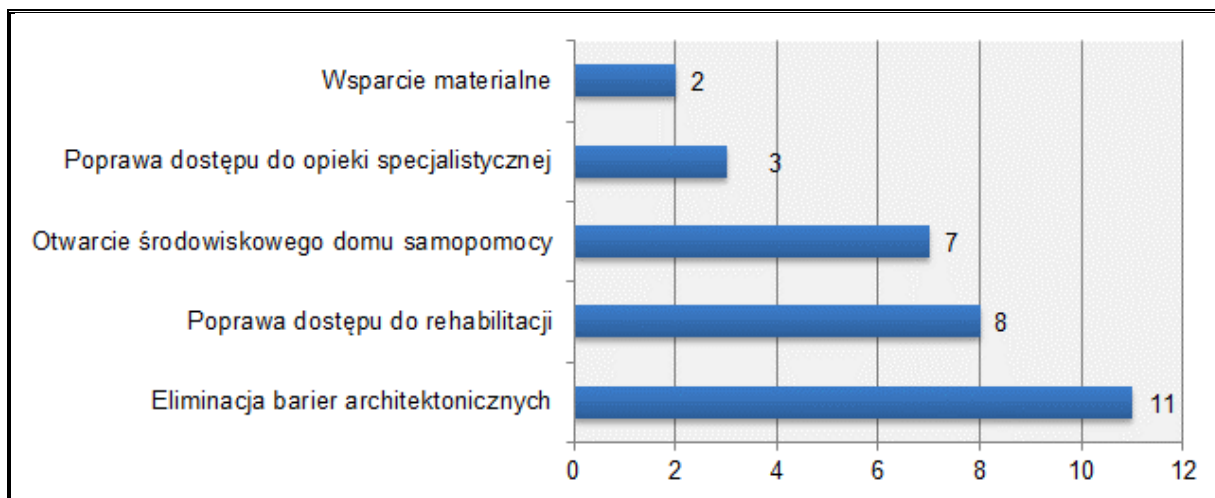
W ostatnim pytaniu ankietowani zostali poproszeni o wskazanie działań, które ich zdaniem będą przeciwdziałać negatywnym zjawiskom występującym na analizowanym terenie. W zakresie wsparcia ubogich respondenci wskazali przede wszystkim na pomoc w zakresie poszukiwania zatrudnienia, dogłębniejszą weryfikację dotyczącą zapotrzebowania na pomoc, zwiększenie dostępu do kursów doszkalających, zwiększenie kontroli w zakresie wydatków ze wsparcia finansowego.

Wykres 16. Najczęstsze odpowiedzi respondentów dla działań w zakresie wsparcia ubogich

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankietyzacji

Zdaniem ankietowanych działaniami, jakie powinny zostać podjęte w zakresie poprawy sytuacji osób z niepełnosprawnością jest eliminacja barier architektonicznych, poprawa dostępu do rehabilitacji, otwarcie środowiskowego domu samopomocy, poprawa dostępu do opieki specjalistycznej oraz wsparcie materialne.

Wykres 17. Najczęstsze odpowiedzi respondentów dla działań w zakresie poprawy sytuacji niepełnosprawnych

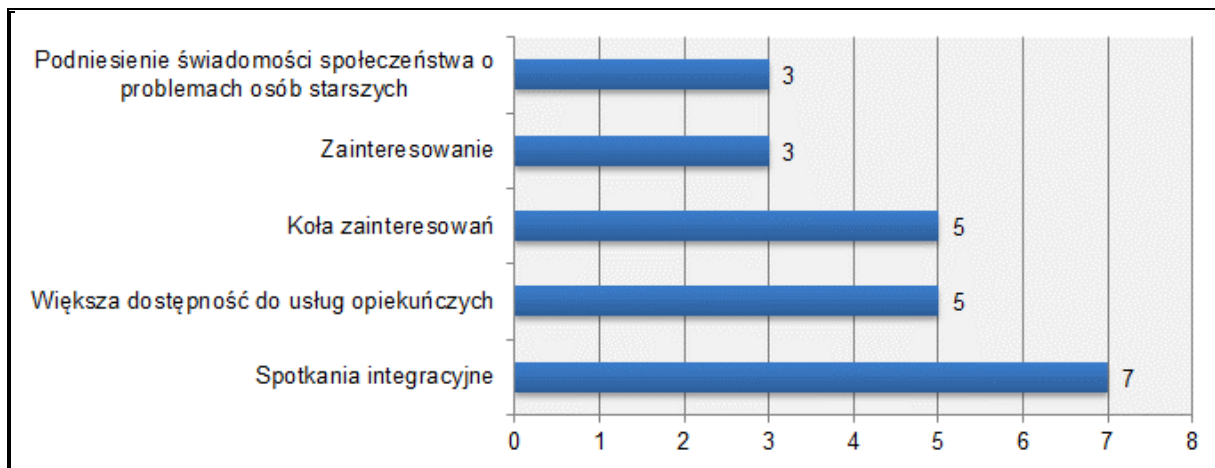
Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankietyzacji

Ankietowani wskazali, że kluczowym działaniem w zakresie poprawy dostępu do służby zdrowia jest zwiększenie dostępu do lekarzy, w tym lekarzy specjalistów oraz skrócenie czasu oczekiwania do nich. W mniejszym stopniu wskazano również wprowadzenie wizyt domowych oraz komunikacji do prywatnych placówek.

Wykres 18. Najczęstsze odpowiedzi respondentów dla działań w zakresie poprawy dostępu do służby zdrowia

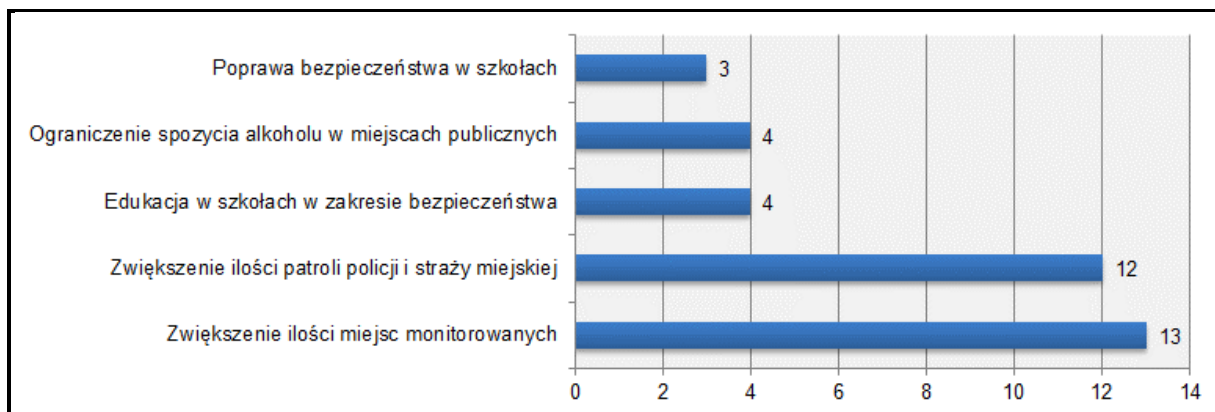
Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankietyzacji

Jako działania przeciwdziałające negatywnym zjawiskom, na jakie narażone są osoby starsze, wskazano przede wszystkim organizację spotkań integracyjnych oraz kół zainteresowań, a także większą dostępność do usług opiekuńczych. W mniejszym stopniu podkreślono konieczność podniesienia świadomości społeczeństwa o problemach osób starszych oraz okazanie zainteresowania tą grupą społeczną.

Wykres 19. Najczęstsze odpowiedzi respondentów w zakresie działań na rzecz osób starszych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankietyzacji

Zdaniem respondentów na terenie Gminy w celu poprawy bezpieczeństwa powinny zostać podjęte działania w zakresie zwiększenia ilości miejsc monitorowanych. W przypadku tego działania najczęstszym miejscem wskazanym przez osoby ankietowane był plac zabaw. Niewiele mniej osób wskazało na zwiększenie ilości patroli policji i straży miejskiej. Innymi odpowiedziami były: edukacja w szkołach w zakresie bezpieczeństwa, ograniczenie spożycia alkoholu w miejscach publicznych, poprawa bezpieczeństwa w szkołach.

Wykres 20. Najczęstsze odpowiedzi respondentów dla działań w zakresie bezpieczeństwa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankietyzacji

Jako inne działania mające przeciwdziałać negatywnym zjawiskom występującym na terenie Gminy ankietowani wskazali ułatwienie dostępu do pomocy materialnej dla wszystkich mieszkańców.

3.4. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest jedną z najczęściej stosowanych i najprostszych technik analitycznych. Skrót SWOT pochodzi od czterech angielskich słów: **S**trengths (silne strony), **W**eaknesses (słabe strony), **O**pportunities (szanse), **T**hreats (zagrożenia).

Powyższe pojęcia należy rozumieć następująco:

- SZANSE – zewnętrzne zjawiska i tendencje, które mają miejsce w otoczeniu, a odpowiednio wykorzystane będą impulsem rozwoju oraz osłabiają występujące niekorzystne zjawiska.
- ZAGROŻENIA – wszystkie zewnętrzne zjawiska uznawane jako bariery dla rozwoju Gminy, utrudnienia, dodatkowe koszty działania. Istnienie zagrożeń musi być przy planowaniu podejmowanych działań.
- MOCNE STRONY – zalety wynikające z uwarunkowań wewnętrznych Gminy, które w pozytywny sposób wyróżniają je spośród innych. Mocne strony mogą być zarówno obiektywnie dane przez naturę, jak i być zasługą lokalnej społeczności.
- SŁABE STRONY – stanowią konsekwencję ograniczeń zasobów i niedostatecznego ukształtowania uwarunkowań wewnętrznych. Mogą one dotyczyć całego Gminy, jak i jego części.

Prawidłowa diagnoza poszczególnych okoliczności pozwoli na osiągnięcie celów, którym służy analiza SWOT. Celem tym jest:

- unikanie zagrożeń,
- wykorzystywanie szans,
- wzmacnianie słabych stron,
- opieranie się na mocnych stronach.

Poniżej przedstawiono dwie tabele analizy SWOT. W jednej prezentowane są mocne i słabe strony Gminy Margonin, w drugiej zaś szanse i zagrożenia. Z uwagi na zagadnienie przygotowywanego dokumentu z zakresu polityki społecznej zagadnienia ujęte w tabelach zredukowano do kwestii mających wpływ na politykę społeczną.

Tabela 33. Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- funkcjonowanie MGOPS, umożliwiającego pokonanie trudnych sytuacji, problemów życiowych, wsparcie, zaspokojenie podstawowych potrzeb oraz pomoc psychologiczną dla osób i rodzin tego potrzebujących, - rosnąca liczba mieszkańców Gminy Margonin, - bogata oferta kulturalna, - możliwość wypożyczenia sprzętu rehabilitacyjnego, - funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego w Mieście i Gminie Margonin, - funkcjonowanie wielu klubów i stowarzyszeń, - spadek liczby beneficjentów pomocy społecznej z tytułu bezrobocia, ubóstwa, problemów związanych z niepełnosprawnością, wiekiem, uzależnieniami czy przemocą w rodzinie, - spadek przestępczości na terenie Gminy, - wzrost liczby dzieci korzystających z programów profilaktycznych dot. uzależnień w szkołach, - spadek liczby osób bezrobotnych; - współpraca Gminy z organizacjami pozarządowymi,	- rosnąca liczba osób w wieku poprodukcyjnym, - mały dostęp do placówek oświaty, - występowanie barier architektonicznych utrudniających osobom niepełnosprawnym dostęp do podstawowych dóbr i usług, - występowanie zjawiska osamotnienia wśród osób starszych, - wysoki udział osób w wieku 25-54 lat wśród bezrobotnych, - zwiększająca się liczba osób bezdomnych, - występowanie zjawiska palenia papierosów i spożywania alkoholu przez dzieci i młodzież, - zbyt mała liczba lekarzy specjalistów działających w Gminie, - niedostateczne poczucie bezpieczeństwa mieszkańców,
SZANSE	ZAGROŻENIA
- utrzymanie się pozytywnych tendencji dotyczących podnoszenia poziomu wykształcenia wśród mieszkańców, - dotacje ze środków zewnętrznych, - zwiększająca się liczba możliwości udzielenia pomocy osobom potrzebującym, - wzrost jakości usług w zakresie pomocy społecznej, które są świadczone przez ośrodki pomocy społecznej; - efekty realizowanych w skali krajowej, wojewódzkiej i powiatowej programów w zakresie polityki społecznej oraz koordynacja tych działań,	- starzenie się społeczeństwa, - migracja społeczeństwa do większych miast, - bierność osób objętych pomocą społeczną i nasilanie się postaw roszczeniowych, - konkurencja pomiędzy gminami w zabieganiu o środki pomocowe oraz lokalizacje inwestycji, - wykluczenie społeczne osób niepełnosprawnych w przypadku braku objęcia ich działaniami w tej kwestii, - izolowanie się osób starszych

Źródło: Opracowanie własne

4. Prognoza zmian w zakresie objętym strategią

Prognoza obejmuje informacje o zasobach, potrzebach, problemach danej społeczności lokalnej, które:

- są wynikiem analizy danych opisujących stan społeczności lokalnej w ostatnich latach,
- biorą pod uwagę tendencje rozwojowe właściwe dla danego kraju, regionu oraz owej społeczności,
- dotyczą okresu, w którym będzie realizowana Strategia, czyli lata 2019-2029.

4.1. Prognoza demograficzna

PROGNOZA PRZYROSTU NATURALNEGO

Na podstawie *Prognozy dla Gminy Margonin* opracowanej przez GUS prognozuje się, że w latach 2019-2029 liczba urodzeń żywych przyjmie trend malejący. W analizowanych latach przyrost naturalny będzie ulegał wahaniom.

Tabela 34. Prognoza przyrostu naturalnego dla Gminy Margonin do 2029 roku

Lata	Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny
2019	58	57	1
2020	58	57	1
2021	58	57	1
2022	58	57	1
2023	57	57	0
2024	57	58	-1
2025	57	59	-2
2026	57	58	-1
2027	55	59	-4
2028	55	59	-4
2029	54	57	-3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Prognozy ludności dla gmin opracowanej przez GUS

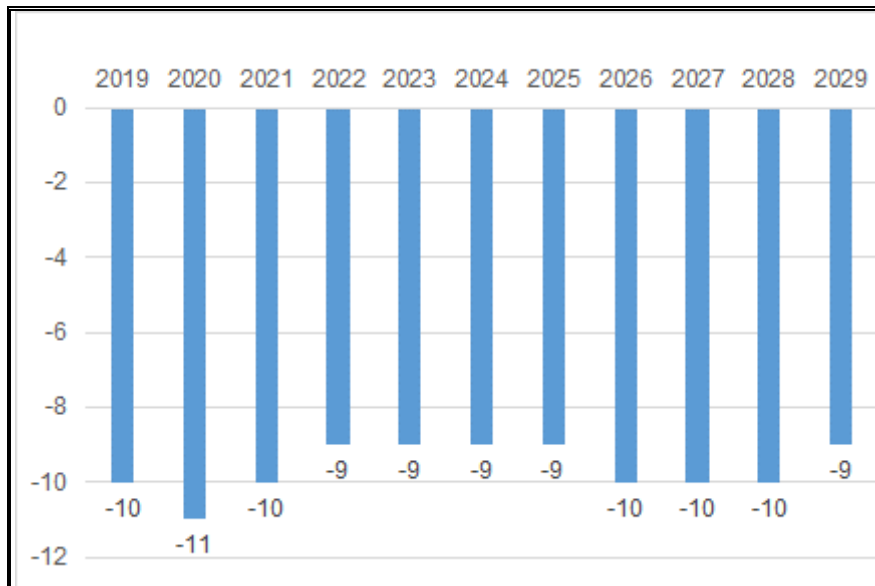
PROGNOZA SALDA MIGRACJI

Zgodnie z prognozą do 2029 roku, liczba osób napływających, jak i odpływających będzie maleć. Prognozuje się, że saldo migracji będzie przyjmowało wartości ujemne, co jest zdecydowanie negatywnym zjawiskiem.

Tabela 35. Prognoza salda migracji dla Gminy Margonin do 2029 roku

Lata	Napływy	Odpływy	Saldo migracji
2019	66	76	-10
2020	64	75	-11
2021	63	73	-10
2022	63	72	-9
2023	62	71	-9
2024	61	70	-9
2025	59	68	-9
2026	58	68	-10
2027	57	67	-10
2028	56	66	-10
2029	56	65	-9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Prognozy ludności dla gmin opracowanej przez GUS

Wykres 21. Prognoza salda migracji dla Gminy Margonin do 2029 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Prognozy ludności dla gmin opracowanej przez GUS

PROGNOZA LICZBY LUDNOŚCI**Tabela 36. Prognoza liczby ludności Gminy Margonin w podziale na wiek przedprodukcyjny, produkcyjny i poprodukcyjny do 2029 roku**

Lata	Liczba ludności			
	Ogółem	w wieku przedprodukcyjnym	w wieku produkcyjnym	w wieku poprodukcyjnym
2019	6 352	1 260	3 941	1 151
2020	6 342	1 240	3 924	1 178
2021	6 333	1 231	3 880	1 222
2022	6 325	1 221	3 862	1 242
2023	6 316	1 200	3 837	1 279
2024	6 306	1 193	3 811	1 302
2025	6 295	1 169	3 788	1 338
2026	6 284	1 140	3 804	1 340
2027	6 270	1 113	3 799	1 358
2028	6 256	1 098	3 794	1 364
2029	6 244	1 100	3 756	1 388

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Prognozy ludności dla gmin opracowanej przez GUS

W badanym okresie zaobserwować będzie można spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, a także w wieku produkcyjnym. Rosnąć natomiast będzie liczba osób w wieku poprodukcyjnym. Wystąpi zatem niekorzystne zjawisko starzenia się społeczeństwa. Liczba ludności w 2029 roku w stosunku do roku 2019 spadnie o 1,70%.

W poniższej tabeli przedstawiono bardziej szczegółową prognozę ludności mieszkańców Gminy Margonin pod względem struktury wiekowej mieszkańców.

Tabela 37. Prognoza struktury wiekowej mieszkańców Gminy Margonin do 2029 roku

Wyszczególnienie	0-14	15-59	60+	65+	80+
2019	1 038	3 956	1 358	920	166
2020	1 020	3 928	1 394	959	166
2021	1 017	3 906	1 410	1 004	173
2022	996	3 900	1 429	1 038	167
2023	967	3 891	1 458	1 062	162
2024	940	3 888	1 478	1 096	157
2025	927	3 868	1 500	1 128	156
2026	928	3 847	1 509	1 141	183

2027	915	3 830	1 525	1 156	201
2028	903	3 817	1 536	1 183	229
2029	898	3 784	1 562	1 200	243

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Prognozy ludności dla gmin opracowanej przez GUS

PROGNOZA WYKSZTAŁCENIA MIESZKAŃCÓW

Jednym z czynników, który ustala rozwój społeczeństwa jest wzrost poziomu wykształcenia. W ciągu dziewięciu lat, które dzielą spisy powszechne możemy zauważyć dynamiczne zmiany, które zdecydowanie miały wpływ na transformację w strukturze ludności wg poziomu wykształcenia. Należy przyjąć, że sytuacja w Gminie Margonin kształtuje się na podobieństwo sytuacji występującej na terenie województwa.

Widoczne są tendencje wśród mieszkańców do podwyższania i uzupełniania wykształcenia. Na tej podstawie można wywnioskować, że dane określające poziom wykształcenia będą progresywne.

4.2. Prognoza zmian

Przewiduje się, że konsekwencją realizacji działań ujętych w „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Margonin na lata 2019-2029” będzie wzrost zaufania obywateli zamieszkujących obszar Gminy w stosunku do placówek pomocowych oraz zmniejszenie obszarów, w których występują problemy społeczne, szczegółowo określone w rozdziale 3.2. niniejszej Strategii.

Tabela 38. Prognoza zmian problemów społecznych na terenie Gminy w wyniku realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Problem społeczny	Prognoza zmian
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz przemoc w rodzinie	– poprawa dostępu do specjalistycznego poradnictwa w zakresie problemów opiekuńczo-wychowawczych, – spadek liczby rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, – spadek liczby rodzin objętych pomocą asystenta rodziny, – tworzenie nowych miejsc spotkań rodzin w społeczności lokalnej.
Bezrobocie	– spadek liczby osób bezrobotnych poprzez wzrost aktywizacji zawodowej, – poprawa dostępu do usług świadczonych przez PUP, – zwiększenie szans osób bezrobotnych na znalezienie zatrudnienia poprzez odpowiednie dostosowanie ich kwalifikacji do wymagań rynku pracy, – wzrost kompetencji i potencjału osób, które ubiegają się o zatrudnienie,
Ubóstwo	– poprawa warunków życia mieszkańców Gmin, – spadek liczby rodzin ubogich,

Problem społeczny	Prognoza zmian
	– zapewnienie odpowiednich warunków egzystencyjnych osobom i rodzinom potrzebującym, – zwiększenie dostępu do rynku pracy, – wzrost kompetencji w celu aktywizacji zawodowej, – rozszerzenie działań w formie pracy socjalnej,
Uzależnienia	– zmniejszenie liczby osób dotkniętych uzależnieniami, – wzrost liczby zrealizowanych programów profilaktycznych dotyczących uzależnień, – wzrost liczby kampanii edukacyjnych z zakresu problemu uzależnień, – rozwój specjalistycznego poradnictwa, – zwiększenie dostępności do poradnictwa w zakresie uzależnień,
Bezdomność	– spadek liczby osób bezdomnych, – spadek liczby osób narażonych na bezdomność z powodu bezrobocia, ubóstwa poprzez działania na rzecz pobudzania aktywności zawodowej i rozwoju kwalifikacji,
Niepożądane zjawiska społeczne	– rozwój społecznej świadomości na temat zjawiska przemocy w rodzinie, – zwiększenie dostępności do specjalistycznej pomocy psychologicznej dla rodzin dotkniętych przemocą, – zmniejszenie liczby przestępstw na terenie Gminy, – eliminowanie aktów wandalizmu i chuligaństwa poprzez odpowiednie zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży, – zwiększenie kontroli w zakresie spożywania przez dzieci i młodzież alkoholu oraz palenia papierosów, – zwiększenie aktywności służb publicznych w przeciwdziałaniu przestępczości, – poprawa bezpieczeństwa wśród pieszych i pasażerów pojazdów,
Niepełnosprawność	– powstawanie kolejnych organizacji pozarządowych na rzecz osób niepełnosprawnych, – zwiększenie dostępu do rehabilitacji, – podniesienie jakości życia osób niepełnosprawnych poprzez likwidację barier architektonicznych w miejscach publicznych, – pobudzenie zaangażowania osób niepełnosprawnych w życie społeczne i zawodowe, – zwiększenie zatrudnienia osób z niepełnosprawnością, – zwiększenie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
Starość	– poprawa jakości i dostępności opieki zdrowotnej dla osób starszych, – wzrost aktywności osób starszych poprzez zapewnienie im dostępu do rekreacji, kultury i wypoczynku, – powstawanie środowiskowych form opieki dla osób starszych, w tym tworzenie domów pomocy społecznej, klubów seniora, – wzrost liczby osób zatrudnionych przez MOPS sprawujących opiekę nad osobami starszymi, – podnoszenie świadomości społeczeństwa na temat potrzeb osób starszych,

Problem społeczny	Prognoza zmian
	– rozwój wolontariatu na rzecz pomocy seniorom.

Źródło: Opracowanie własne

Zmiany, które się prognozuje będą możliwe do uzyskania poprzez współdziałanie instytucji i organizacji pozarządowych, które funkcjonują dla dobra mieszkańców Gminy w sferze scalania społeczności lokalnej, zwyczajki aktywności i pomocy społecznej.

5. Wizja rozwoju społecznego i cele strategiczne

Przeprowadzona powyżej diagnoza społeczna w obszarze problemów społecznych oraz prognoza zmian w zakresie objętym strategią, pozwoliły na określenie **wizji rozwoju społecznego** niniejszej Strategii, którym jest:

„POPRAWA JAKOŚCI I WARUNKÓW ŻYCIA MIESZKAŃCÓW GMINY MARGONIN ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM Z POWODU STAROŚCI ORAZ ZAGROŻONYCH PRZEMOCĄ, PRZECIWDZIAŁANIE MARGINALIZACJI ORAZ INTEGRACJA LOKALNEJ SPOŁECZNOŚCI Z UWZGLĘDNIENIEM WSZYSTKICH GRUP WIEKOWYCH POPRZECZ WPROWADZENIE ZINTEGROWANEGO SYSTEMU WSPARCIA SPOŁECZNEGO”

Przedstawiona wyżej wizja rozwoju społecznego dotyczy wszystkich mieszkańców Gminy Margonin dotkniętych problemami społecznymi, również tych przyszłych. Jest to nawiązanie do kwestii problemowych zawartych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

W oparciu o dokonaną analizę SWOT, dotychczasowe doświadczenia pracowników MOPS oraz rzeczywiste potrzeby społeczne, wytypowano **5 problemowych obszarów priorytetowych**:

- I. Bezrobocie
- II. Ubóstwo i wykluczenie społeczne
- III. Problemy osób z niepełnosprawnością oraz długotrwale chorych
- IV. Przemoc w rodzinie
- V. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego

Dla każdego z ww. obszarów priorytetowych wyznaczono **cele strategiczne**, które ułatwią realizację wizji rozwoju.

Tabela 39. Cele strategiczne SRPS

L.p.	OBSZAR PRIORYTETOWY	CELE STRATEGICZNE
I.	Bezrobocie	Cel strategiczny 1. Przeciwdziałanie i łagodzenie skutków bezrobocia.
II.	Ubóstwo i wykluczenie społeczne	Cel strategiczny 2. Zapewnienie pomocy osobom ubogim i rozwijanie działań na rzecz ograniczenia ubóstwa i wykluczenia społecznego.
III.	Problemy osób z niepełnosprawnością oraz długotrwale chorych	Cel strategiczny 3. Zapewnienie pomocy i poprawa warunków funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami w życiu codziennym.
IV.	Przemoc w rodzinie	Cel strategiczny 4. Przeciwdziałanie zjawisku przemocy.
V.	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	Cel strategiczny 5. Wspomaganie prawidłowego funkcjonowania rodzin ze szczególnym uwzględnieniem rodzin mających trudności w wypełnianiu swoich podstawowych funkcji.

6. Kierunki niezbędnych działań

W celu urzeczywistnienia założeń Strategii, niezbędne jest wskazanie zasadniczych działań w ramach skonkretyzowanych celów strategicznych. Owe działania wyrażono w postaci celów operacyjnych.

Tabela 40. Kierunki niezbędnych działań

Cel strategiczny	Kierunki działań
Cel strategiczny 1. Przeciwdziałanie i łagodzenie skutków bezrobocia.	1. Rozwój aktywności zawodowej osób bezrobotnych, 2. Dostosowanie kwalifikacji osób bezrobotnych do rynku pracy poprzez prowadzenie szkoleń,
Cel strategiczny 2. Zapewnienie pomocy osobom ubogim i rozwijanie działań na rzecz ograniczenia ubóstwa i wykluczenia społecznego.	1. Udzielanie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych osobom potrzebującym, 2. Weryfikacja rzeczywistych potrzeb osób ubogich, 3. Kreowanie oraz realizacja programów dotyczących pomocy osobom ubogim, 4. Podnoszenie kompetencji osób ubogich w celu aktywizacji zawodowej,
Cel strategiczny 3. Zapewnienie pomocy i poprawa warunków funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami w życiu codziennym.	1. Ułatwienie dostępu do różnych form opieki dla osób niepełnosprawnych, 2. Rozwój wolontariatu na rzecz pomocy osobom z niepełnosprawnościami, 3. Edukacja społeczeństwa w zakresie potrzeb osób niepełnosprawnych oraz udzielania im pomocy,

Cel strategiczny	Kierunki działań
	4. Zwiększenie aktywności społecznej osób niepełnosprawnych w celu przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, 5. Niwelacja barier architektonicznych, 6. Poprawa dostępu do rehabilitacji,
Cel strategiczny 4. Przeciwdziałanie zjawisku przemocy.	1. Edukacja społeczeństwa w zakresie przemocy w rodzinie i reagowania w przypadku styczności z tym zjawiskiem 2. Kampanie informacyjne dotyczące zgłaszania problemu przemocy społecznej 3. Podnoszenie poziomu kompetencji podmiotów, które zajmują się przeciwdziałaniem przemocy 4. Poprawa dostępu do poradnictwa w zakresie rozwiązywania problemu przemocy w rodzinie,
Cel strategiczny 5. Wspomaganie prawidłowego funkcjonowania rodzin ze szczególnym uwzględnieniem rodzin mających trudności w wypełnianiu swoich podstawowych funkcji.	1. Udzielanie wsparcia finansowego i niefinansowego rodzinom potrzebującym, 2. Pomoc rodzinom w pokonaniu trudności opiekuńczo-wychowawczych, 3. Rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodzin, 4. Poprawa dostępu do poradnictwa w zakresie problemów opiekuńczo-wychowawczych.

Źródło: Opracowanie własne

7. Sposób realizacji strategii oraz jej ramy finansowe

Władza wykonawcza Gminy ma obowiązek realizować zarządzenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. W realizacji założeń będą uczestniczyć wszystkie podmioty, które realizują zadania Gminy, a koordynatorem urzeczywistniania celów wskazanych w niniejszej Strategii jest Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Margoninie.

Wsparcia i pomocy oczekiwać od instytucji działających na terenie Gminy:

- Miejsko – Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Margoninie,
- Powiatowego Urzędu Pracy w Chodzieży,
- Komendy Powiatowej Policji w Chodzieży,
- placówek kulturalnych i sportowych,
- Straży Miejskiej w Margoninie,
- szkół i placówek oświatowo wychowawczych.

Wdrażanie niniejszej Strategii odbywać się będzie za pomocą realizacji gminnych programów i projektów, które wykonywane będą przez wyżej wymienione podmioty i instytucje korelujące na poziomie Gminy.

Urzeczywistnianie działań przedstawionych w Strategii odbywać się może na różnych poziomach – zaczynając od realizacji działania przez MGOPS lub inne podmioty, poprzez

współpracę partnerską, aż po zlecenie realizowania zadań publicznych podmiotom zewnętrznym, których tryb jest określony odrębnymi przepisami prawa.

Programy i projekty muszą być analogiczne z założeniami Strategii oraz tak zaplanowane, by zawierały się w strukturze celów strategicznych, zaś rezultaty realizacji programu lub projektu wpływały na osiągnięcie wizji.

Ramy finansowe Strategii

Jednym z najważniejszych warunków realizacji celów zawartych w każdej strategii jest jej finansowanie. Zakłada się, że ramy finansowe *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Margonin* obejmują lata 2019-2029, gdyż w tym okresie będą realizowane w sposób stały zdefiniowane cele strategiczne i operacyjne.

Przewiduje się, że realizacja proponowanych celów i działań nastąpi przy wykorzystaniu następujących źródeł finansowania:

- środki własne pochodzące z budżetu Gminy finansowane z jego dochodów;
- środki przekazane Gminie z budżetu państwa (dotacje);
- środki funduszu krajowego;
- projekty systemowe i konkursowe w ramach środków rządowych, ministerialnych oraz Unii Europejskiej;
- środki pochodzące z funduszy pomocowych Unii Europejskiej (Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny).

8. Monitoring i wskaźniki pomiaru stopnia realizacji strategii

Monitorowanie realizacji Strategii odbywać się będzie w oparciu o założone wskaźniki obserwacji, w tym, m.in.:

1. w obszarze społecznym:
 - struktura demograficzna mieszkańców;
 - przyrost naturalny;
 - saldo migracji;
 - liczba beneficjentów pomocy społecznej;
 - powody korzystania z pomocy;
 - formy udzielanej pomocy.
2. w obszarze gospodarczym:
 - liczba funkcjonujących podmiotów gospodarczych;
 - liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych.

Ponadto monitorowana będzie liczba programów i projektów przyjętych do realizacji, a także ilość środków finansowych przeznaczonych na poszczególne działania zaplanowane w strategii.

Dane do pomiaru wskaźników pozyskiwane będą głównie z następujących źródeł:

- sprawozdań MGOPS w Margoninie,
- Urzędu Miasta i Gminy Margonin,
- Powiatowego Urzędu Pracy w Chodzieży,
- Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Chodzieży,
- danych statystycznych GUS.

Monitorowanie umożliwi:

- bieżącą ocenę wykonywania programów, osiągania celów i realizacji zadań,
- prognozowanie możliwych zmian warunków realizacji Strategii,
- podjęcie czynności naprawczych i zabezpieczających,
- informowanie lokalnej społeczności o osiągniętych efektach.

Zadaniem Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Margoninie będzie sporządzanie raportu monitoringowego, ukazującego stan realizacji Strategii. Wykonanie tego raportu odbywać się będzie na podstawie danych gromadzonych przez wszystkie podmioty zaangażowane w wykonanie Strategii, a następnie przekazywanych do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Rezultaty raportu winny eksponować na podejmowanie działań, których celem będzie zniwelowanie bądź usunięcie nieprawidłowości na etapie wdrażania Strategii. Co więcej, raport będzie stanowił podstawę do wszelkich prac aktualizacyjnych i składania sugestii adaptacji zapisów Strategii w stosunku do zachodzących zmian społeczno-gospodarczych na terenie Gminy Margonin.

Wyznacznikiem realizacji celów strategicznych będzie przede wszystkim stopień zadowolenia osób mieszkających na terenie Gminy z jakości życia. Owa jakość będzie sprawdzana na podstawie weryfikatorów zawartych w tabeli poniżej. Oprócz tego, wskaźnikiem monitorującym zachodzące zmiany, będzie również zmniejszająca się liczba beneficjentów pomocy oraz zmniejszanie się strumienia środków na bezpośrednie wsparcie osób, które potrzebują pomocy najbardziej.

Tabela 41. Wskaźniki realizacji kierunków niezbędnych działań

Cel strategiczny	Cele operacyjne – kierunki niezbędnych działań	Odpowiedzialność za realizację	Partnerzy	Wskaźniki realizacji działania
Cel strategiczny 1. Przeciwdziałanie i łagodzenie skutków bezrobocia.	1. Rozwój aktywności zawodowej osób bezrobotnych	MGOPS	UMiG Margonin, PUP	– liczba osób zatrudnionych w ramach robót publicznych, – liczba osób zarejestrowanych w PUP jako bezrobotni
	2. Dostosowanie kwalifikacji osób bezrobotnych do rynku pracy poprzez prowadzenie szkoleń	MGOPS	UMiG Margonin, PUP	– liczba przeprowadzonych szkoleń, – liczba osób, które wzięły udział w szkoleniach
Cel strategiczny 2. Zapewnienie pomocy osobom ubogim i rozwijanie działań na rzecz ograniczenia ubóstwa i wykluczenia społecznego.	1. Udzielanie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych osobom potrzebującym	MGOPS	UMiG Margonin	– liczba osób, którym przyznano świadczenie pieniężne z powodu ubóstwa, – liczba osób, którym przyznano świadczenie niepieniężne z powodu ubóstwa, – kwota udzielonych świadczeń, – wartość udzielonych świadczeń niepieniężnych, – liczba rodzin objętych pomocą
	2. Podnoszenie kompetencji osób ubogich w celu aktywizacji zawodowej	MGOPS	UMiG Margonin	– liczba szkoleń przeprowadzonych w ramach podnoszenia kompetencji, – liczba osób objętych szkoleniami
Cel strategiczny 3. Zapewnienie pomocy i poprawa warunków funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami w życiu codziennym.	1. Ułatwienie dostępu do różnych form opieki dla osób niepełnosprawnych	MGOPS	UMiG Margonin	– liczba osób niepełnosprawnych objętych opieką MGOPS
	2. Edukacja społeczeństwa w zakresie potrzeb osób niepełnosprawnych oraz udzielania im pomocy	MGOPS	UMiG Margonin	– liczba zrealizowanych kampanii informacyjnych
	3. Zwiększenie aktywności społecznej osób niepełnosprawnych w celu przeciwdziałania	MGOPS	UMiG Margonin	– liczba spotkań integracyjnych, – liczba osób, które wzięły udział w spotkaniach integracyjnych

Cel strategiczny	Cele operacyjne – kierunki niezbędnych działań	Odpowiedzialność za realizację	Partnerzy	Wskaźniki realizacji działania
	wykluczeniu społecznemu			
	4. Niwelacja barier architektonicznych,	MGOPS	UMiG Margonin	– liczba miejsc, w których dokonano niwelacji barier architektonicznych
	5. Poprawa dostępu do rehabilitacji,	MGOPS	UMiG Margonin	– liczba osób, które wzięły udział w programach
Cel strategiczny 4. Przeciwdziałanie zjawisku przemocy.	1. Kampanie informacyjne dotyczące zgłaszania problemu przemocy społecznej	MGOPS	UMiG Margonin, Policja, Zespół Interdyscyplinarny	– liczba zrealizowanych kampanii informacyjnych,
	2. Podnoszenie poziomu kompetencji podmiotów, które zajmują się przeciwdziałaniem przemocy	MGOPS	UMiG Margonin, Zespół Interdyscyplinarny	– liczba przeprowadzonych szkoleń, – liczba podmiotów, które wzięły udział w szkoleniach
	3. Poprawa dostępu do poradnictwa w zakresie rozwiązywania problemu przemocy w rodzinie	MGOPS	UMiG Margonin, Zespół Interdyscyplinarny	– liczba osób, które skorzystały z poradnictwa
Cel strategiczny 5. Wspomaganie prawidłowego funkcjonowania rodzin ze szczególnym uwzględnieniem rodzin mających trudności w wypełnianiu swoich podstawowych funkcji.	1. Udzielanie wsparcia finansowego i niefinansowego rodzinom potrzebującym	MGOPS	UMiG Margonin	– liczba rodzin pobierająca świadczenia rodzinne, – kwota udzielonych świadczeń, – wartość udzielonych świadczeń niepieniężnych, – liczba rodzin objętych pomocą,
	2. Pomoc rodzinom w pokonaniu trudności opiekuńczo-wychowawczych,	MGOPS	UMiG Margonin	– liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny, – liczba przeprowadzonych kampanii informacyjnych promujących odpowiedzialne rodzicielstwo,

Cel strategiczny	Cele operacyjne – kierunki niezbędnych działań	Odpowiedzialność za realizację	Partnerzy	Wskaźniki realizacji działania
	3. Poprawa dostępu do poradnictwa w zakresie problemów opiekuńczo-wychowawczych	MGOPS	UMiG Margonin	– liczba rodzin korzystających z poradnictwa.

Źródło: Opracowanie własne

9. Spis tabel, wykresów, rysunków

Tabela 1. Liczba mieszkańców Gminy Margonin w latach 2014-2018	12
Tabela 2. Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym oraz poprodukcyjnym na terenie Gminy Margonin w latach 2014-2018.....	13
Tabela 3. Przyrost naturalny na terenie Gminy Margonin w latach 2014-2018	14
Tabela 4. Migracje na pobyt stały na terenie Gminy Margonin w latach 2014-2018	15
Tabela 5. Podmioty gospodarcze działające na terenie Gminy Margonin w latach 2014-2018	15
Tabela 6. Gospodarka mieszkaniowa na terenie Gminy Margonin w latach 2014-2018	17
Tabela 7. Opieka zdrowotna na terenie Gminy Margonin w latach 2014-2018	19
Tabela 8. Szkolnictwo na terenie Gminy Margonin	19
Tabela 9. Pomoc społeczna na terenie Gminy Margonin - zadania własne Gminy w latach 2014-2018	30
Tabela 10. Liczba beneficjentów pomocy społecznej oferowanej przez MGOPS w Margoninie.....	32
Tabela 11. Liczba bezrobotnych na terenie Gminy Margonin w latach 2014-2018	36
Tabela 12. Liczba beneficjentów MGOPS w Margoninie korzystających z pomocy z powodu bezrobocia	37
Tabela 13. Liczba beneficjentów objętych pomocą MGOPS w Margoninie z powodu ubóstwa.....	38
Tabela 14. Zasiłek celowy na świadczenie przyznane w ramach programu wieloletniego „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania” w latach 2014-2018	39
Tabela 15. Zestawienie liczby gospodarstw domowych, które uzyskały dodatki mieszkaniowe i energetyczne oraz ilość wypłaconych kwot dodatków mieszkaniowych i energetycznych w latach 2014 – 2018 na terenie Gminy	40
Tabela 16. Liczba wniosków o wydanie orzeczenia w powiecie chodzieskim	41
Tabela 17. Liczba beneficjentów objętych pomocą MGOPS w Margoninie z powodu niepełnosprawności oraz długotrwałej lub ciężkiej choroby	41
Tabela 18. Osoby starsze na terenie Gminy Margonin w 2018 roku	46
Tabela 19. Beneficjenci pomocy społecznej z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego na terenie Gminy Margonin.....	48
Tabela 20. Beneficjenci pomocy społecznej z tytułu potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności na terenie Gminy Margonin	48
Tabela 21. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego na terenie Gminy Margonin w latach 2014-2018	49
Tabela 22. Rodziny objęte wsparciem asystenta Gminy Margonin w latach 2014 - 2018.....	50
Tabela 23. Świadczenia rodzinne przyznane w Gminie Margonin w 2018 r. w zakresie realizacji ustawy o świadczeniach rodzinnych	56
Tabela 24. Liczba beneficjentów pomocy MGOPS w Margoninie z powodu uzależnień od alkoholu i narkotyków	58
Tabela 25. Pomoc udzielona osobom uzależnionym w Gminie Margonin.....	60
Tabela 26. Beneficjenci pomocy MGOPS w Margoninie z powodu bezdomności.....	61
Tabela 27. Liczba osób bezdomnych w Gminie Margonin.....	61
Tabela 28. Przemoc domowa na terenie Gminy Margonin w latach 2014-2018	62
Tabela 29. Beneficjenci korzystający z pomocy MGOPS w Margoninie z powodu przemocy w rodzinie	63
Tabela 30. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego na terenie Gminy Margonin w latach 2014-2018	64
Tabela 31. Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie przez Zespół Interdyscyplinarny.....	64
Tabela 32. Przestępczość na terenie Gminy Margonin	65
Tabela 33. Analiza SWOT	78
Tabela 34. Prognoza przyrostu naturalnego dla Gminy Margonin do 2029 roku.....	79
Tabela 35. Prognoza salda migracji dla Gminy Margonin do 2029 roku	80

Tabela 36. Prognoza liczby ludności Gminy Margonin w podziale na wiek przedprodukcyjny, produkcyjny i poprodukcyjny do 2029 roku	81
Tabela 37. Prognoza struktury wiekowej mieszkańców Gminy Margonin do 2029 roku	81
Tabela 38. Prognoza zmian problemów społecznych na terenie Gminy w wyniku realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	82
Tabela 39. Cele strategiczne SRPS	85
Tabela 40. Kierunki niezbędnych działań	85
Tabela 41. Wskaźniki realizacji kierunków niezbędnych działań	89
Wykres 1. Podział ludności Gminy Margonin ze względu na płeć w latach 2014-2018	12
Wykres 2. Urodzenia żywe i zgony na terenie Gminy Margonin w latach 2014 - 2018	14
Wykres 3. Struktura działalności gospodarczej na terenie Gminy Margonin w 2018 r. wg sekcji PKD 2007 (sektor prywatny)	16
Wykres 4. Ankietowani według płci	66
Wykres 5. Ankietowani według wieku	67
Wykres 6. Ankietowani według poziomu wykształcenia	67
Wykres 7. Ankietowani według statusu zawodowego	68
Wykres 8. Ocena aktualnych warunków życia mieszkańców	68
Wykres 9. Problemy najczęściej spotykające niepełnosprawnych	69
Wykres 10. Ocena oferty pomocy dla osób niepełnosprawnych	70
Wykres 11. Ocena dostępu do placówek opieki zdrowotnej	70
Wykres 12. Skala problemu uzależnień	71
Wykres 13. Zjawisko przemocy domowej	71
Wykres 14. Najczęściej dostrzegane zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży	72
Wykres 15. Zadowolenie ankietowanych z obecnych warunków życia	73
Wykres 16. Najczęstsze odpowiedzi respondentów dla działań w zakresie wsparcia ubogich	74
Wykres 17. Najczęstsze odpowiedzi respondentów dla działań w zakresie poprawy sytuacji niepełnosprawnych	75
Wykres 18. Najczęstsze odpowiedzi respondentów dla działań w zakresie poprawy dostępu do służby zdrowia	75
Wykres 19. Najczęstsze odpowiedzi respondentów w zakresie działań na rzecz osób starszych	76
Wykres 20. Najczęstsze odpowiedzi respondentów dla działań w zakresie bezpieczeństwa	76
Wykres 21. Prognoza salda migracji dla Gminy Margonin do 2029 roku	80
Rysunek 1. Położenie Gminy Margonin na tle województwa wielkopolskiego i powiatu chodzieskiego	11
Rysunek 2. Odległość od szpitala w Chodzieży do siedziby Gminy	18